

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno-založniško podjetje Slov. poročevalec. Direktor: Rudi Janžura. Glav. in odgov. urednik: Sergej Vošnjak.

ZAGREBSKI »WATERLOO« JE ZASENCIL RIMSKO KRIZO IN OBISK COTYJA

Dve nesreči, obisk in kriza

Od našega stalnega dopisnika

TRST, 13. maja. Če Mlovek lista po današnjih časopisih, nikakor ne dobi vtisa, da ima dežela v svoji sredi visokega gosa iz Francije, ali da je še vedno sredi globoke vladne krize.

V središču pozornosti je tudi tragedija, ki je zahtevala 11 slovenskih žrtv: diskalni avto Portugalska De Portugala je blizu Mahtove ob hitrosti skoraj 300 km na uro zaradi pokone gume zdrsnil s ceste in pokopal pod gorčični ruševinami portugalskega vozača, njegovega spremnega vozača, ameriškega novinarja Guernera Nelsona in 9 gledalcev (med njimi 5 otrok), ki so opazovali dirko ob cesti, v kateri je bila avtomobilistka 1000 milj. V Turinju pa je dosedaj še neidentificirani sretni nogometaš nastavljal edini napravljen trinitratni in postal lastnik 164 milijonov.

V okviru takih dogodkov so seveda videti vesti o razpletu vladne krize in o zadnjem ranskem dnevu predsednika Cotyja (danes obišče Vatikan) kar nekam »neoblegene« in »malenkostne«.

V soboto smo zapisali, da je usoda bodoče vladne izkorekove v rokah republikancev, kajti le oni niso bili odvisni, ali bo moči sestavili štiristrankarsko vlado, za katero so se dosedaj tri vladne stranke že sporazumele. Soboti pa so Fanfani, Segni in Saragat doživeli neljubno prese-

ga so s svojimi postopki v zadnjih mesecih pripeljali Nennija v položaj ki je dobil na zadnjem zasedanju CK svoj zunanji odraz v premiku vodstva PSI v novo skrajnost, to je proti »frontizmu« (odvisnost od KPI). Večina v vodstvu republikanske stranke (PRI) je sprejela La Malfino tezo. Republikanci torej ne bodo šli v vlado, Paoliaridi pa je dal ostavko na položaj v vodstvu PRI.

Toulouse bo bolj zanimiv?

Od našega stalnega dopisnika

Pariz, 13. maja (Po telefonu) Sestanek nacionalnega sveta socialistične stranke je za nami. Kakor so vsi predvidevali, je velika večina podprla politiko sedanjega strankinega vodstva. Od 3833 prisotnih delegatov se je strinjalo z Guy Molletom 2997 delegatov, kar pomeni 76,3%. To je vsekakor rezultat, ki bi sam po sebi moral zadovoljiti vsako francosko stranko, ker tolikšna enodušnost nikakor ne predstavlja vsakdanjega dogodka. Če pa malo podrobneje pogledamo to dejstvo in za primerjamo s preteklostjo, potem moremo zapaziti tudi nekaj drugega, kar verjetno Molletu ne more biti posebno všeč.

Na zadnjem sestanku nacionalnega sveta je večina dosegla večji odstotek — 78% in socialistično vodstvo ne sme varati samo sebe: opozicija raste. Prav tako mu največje prijetno tudi dejstvo, da se je cela federacija ustja Retne vzdržala glasovanja, a ta federacija je po svoji važnosti peta v stranki. Vsakdo si danes tolaži odločitev tako, da vsi tisti, ki so nezadovoljni, ne pripisujejo posebne važnosti zasedanju nacionalnega sveta, za katerega tako vsi vedo, da stoji zvesto ob strani Molletu in da bi bilo nesmiselno začeti borbo v okviru tega foruma. Zaradi tega je bila tudi kritika osebnosti, ki predstavljajo vodstvo opozicije, zelo zmerna.

Vsi krogi, ki si lastijo pravico, da sodijo avtoritativno o bodočem razvoju stranke, zato pričakujejo z precej večjim zanimanjem kongres stranke, ki je do-

Mogoče bo že danes ponoči znano, na koga se bo obrnil predsednik Gronchi s prošnjo, naj poskuša sestaviti novo vlado. Na dlani je, da Segni z enostrankarsko vlado ne pride več v poštev. V taki kombinaciji se sedaj omenjata dve imeni: Zoli, močna politična osebnost krščansko-demokratske stranke, in Pella, predstavnik strankine desnice.

Bukarešta, 13. maja (Tanjug). Jugoslovanska parlamentarna delegacija je danes obiskala največja podjetja v Bukarešti: Zavode težke industrije »23 avgust« in »Republika« ter železniško delavnico v katerih je skupaj zaposlenih okrog 18.000 delavcev. Iz tega prvega stika so odnesli zelo prijetne vtise.

V zavodu »23 avgust«, ki je dobil ta naziv v spomin na dan osvoboditve Romunije, je jugoslovanska delegacija šla skozi vsi glavne oddelke, v katerih izdelujejo rudarske Dieslove lokomotive in vagonne ter Dieslove motore za industrijo. Naftne in razne železniške konstrukcije. V tem zavodu je jugoslovanska delegacija dve uri ogledovala naprave in se pogovorila z zastopniki uprave sindikata in partijske organizacije. V tem zavodu so Blaži Jovanoviču izročili album s slikami o razvoju zavoda, čigar letna proizvodnja znaša 35.000 ton raznih izdelkov.

Prisrčno pozdravljena je delegacija nato obiskala zavod za izdelovanje brezžičnih cevov »Republika«, čigar letna proizvodnja znaša okrog sto tisoč ton. Na več mestih v zavodu so vsela gesla in dobrodošlice. Naši parlamentarci so si razen obratovanja ogledali tudi tovarniško menzo, in restavracijo ter otroške jasle za 110 otrok, ki jih pravkar končujejo.

Na koncu je delegacija obiskala še veliko železniško delavnico, v kateri je zaposlenih 7.000 delavcev. Ogledala si je naprave in se pogovorila s tehničnimi voditelji in sindikalnimi terpartijskimi funkcionarji.

Po vsem tem ni nič čudno, če smo čuli aplavdirati predloženi Cominovi resoluciji: ... Strankini predstavniki v vladi s svojim pogumom in predanostjo delajo čast stranki in državi...

Nacionalni svet ugotavlja, da je vodstvo... storilo, kar je bilo največ mogoče, da bi program, ki ga je stranka odredila, na svojem kongresu, postal resničnost, kolikor so mu izredne okoliščine to pač dovoljevale...

Ponovno izraža popolno zaganjevanje v to vodstvo in mu zagotavlja svojo popolno podporo. Tragično je edino to, da tako misli je 78 odstotkov nacionalnega sveta (SFIO nima niti 100 tisoč članov) in da bo izven tega sveta verjetno le malokdo navdušeno ploskal besedilu te resolucije — razen predstavnikov strank skrajne desnice seveda. V. Hreščak

Delavnica ima revolucionarno tradicijo, iz katere so izšli mnogi današnji romunski voditelji, kot na primer sedanjí predsednik vlade Kivu Stoika.

Na zakuski v delavnici in v zavodu »23 avgust« je govoril Blaži Jovanovič, ki je zaželel delovnim kolektivom novih uspehov in izrazil zadovoljstvo, da se je delegacija seznanila z revolucionarno preteklostjo delavnice.

Danes je delegacija obiskala knjižnico romunske akademije znanosti.

Plenum centralnega komiteja v Varšavi

VARŠAVA, 13. maja (Tanjug) Devetí plenarní sestanek CK poljske združene delavske partije bo 15. maja. Plenum pričakujejo s posebnim zanimanjem, ker bo proučil več važnih vprašanj. Kot se je zvedelo, bodo to partijska vprašanja, tekoči gospodarski problemi Poljske in nadaljní razvoj samoupravljanja v gospodarstvu.

Delegacije in obiski

Beograd. — Visoki komisar OZN za begunce Lindt je včeraj z letalom odpotoval iz Beograda v Zenevo. V Beogradu se je razgovarjal o madžarskih beguncih in obiskal tudi nekaj sprejemnih centrov.

Trije kralji

Bagdad, 13. maja (Reuter) Kakor se je zvedelo v Bagdadu, bo jutri prispel v Irak jrdanski kralj Hussein, ki bo imel razgovore z iraškim kraljem Fejsalom in saudskim kraljem Saudom. Jrdanskega kralja bo spremljal minister za zunanje zadeve Rifal. Na sestanek je bil povabljen tudi libanonski predsednik Chamoun, ki bo verjetno odposlal svojega osebnega odposlanca.

Ameriški časopis z velikim zanimanjem spremlja razgovore suverenov Iraka in Saudske Arabije ter jrdanskega kralja v Bagdadu. »New York Herald Tribune« pa meni, da bodo razgovori napravlili konec osamitvi Iraka, ki jo je izvajal Egipt zaradi pripadnosti Iraka bagdadskega paktu ter odkrite zahodne usmerjenosti.

Egiptovski časopisi so davi grajali politiko libanonske vlade, trdeč, da hoče odtrgati Libanon od bratskega sodelovanja z ostalimi arabskimi državami. »Al Gumhurija« piše, da so v Libanonu prepovedani egiptovski časopisi in da poluradni libanonski tisk odkrito napada skupno politiko arabskih držav za osvoboditev izpod tujege vpliva. Kairski »Al Akbar« graja libanonsko vlado, ker je sprejela Eisenhowerjevo doktrino brez posvetovanja z ostalimi arabskimi državami, kot to narakuje Arabska liga.

Diplomatska kronika

Beograd. — Predsednik republike Josip Broz-Tito je včeraj sprejel stalnega jugoslovanskega predstavnika v OZN dr. Jožeta Brileja ter izredne in opolnomočene veleposlanike v Egiptu, na Madžarskem in v Turčiji Josipa Djerdija, Jova Kapičiča in Mišo Pavičevića.

Sožalna brzojavka predsednika Tita

BEograd, 13. maja (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal etipskemu cesarju Haile Selassiju brzojavko, v kateri izraža globoko sožalje ob nepričakovani smrti vojvode Hararskega, cesarjevega drugega sina.

NASTOP KOROŠKIH SLOVENCEV IN GRADIŠČANSKIH HRVATOV V BORISTOFU

„Tako donijo naše pesmi!“

Od našega stalnega dopisnika

Dunaj, 13. maja. (Po telefonu.) Hrvatsko kulturno društvo iz Gradišča, slovenska pevsko zbor iz Kotmarje vasi in Bilčovsa ter folklorna skupina iz Zilje so večeraj popoldne priredili prvi skupni nastop koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Prireditve v Velikem Boristofu, vasi sredi sklenjenega hrvatskega ozemlja tik ob madžarski meji, pod geslom: »Tako donijo naše pesmi!«, se je razvila v lepo manifestacijo bratske solidarnosti in v potrdilo upravičenih zahtev po uresničenju določil 7. člena avstrijske državne pogodbe.

»Ni naš namen, da bi premikali Hrvatske,« je rekel predsednik Hrvatskega kulturnega društva prof. Schreiner v svojem pozdravnem govoru. »Hočemo pa odstraniti vse umetno postavljene ovire med narodnostnimi skupinami, ki žive v Avstriji. Hočemo biti element spajanja, ne pa razdora, in v tej vlogi bomo Avstriji, ki leži med dvonadom in Zahodom, lahko dragocen pomočnik pri iskanju poti k boljšemu razumevanju. Zantevamo pa pravice, ki nam gredo po vseh zakonih in ne nazadnje po 7. členu avstrijske državne pogodbe...»

Podobne misli je povedal tudi vodja slovenske skupine dr. Franci Zwitter, ki je izrazil željo, da ta obisk ne bi bil zadnji, temveč začetek plodnega sodelovanja za obrambo skupnih koristi.

Množica ljudi, ki se je dremala v skromni vaški dvorani, je vneto spremljala program koroških gostov in domačih tamburašev in plesov v slikovitih gradiščanskih nošah. Med častnimi gosti so bili tudi zastopniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem z dr. Francem Cvetkom na čelu, voditelji gradiščanskih Hrvatov, med njimi poslanec Leopold, in zastopniki jugoslovanskega veleposlanstva na Dunaju.

Koroški gosti so na predvečer priredili na Dunaju skupaj s Hrvati podobno prireditve v

dvorani Schwecharterhof, katere se je udeležil tudi jugoslovanski poslanik dr. Uvalič, pismono pa sta jih pozdravila veleposlanika Velike Britanije in Francije ter zastopnik dunajskih Čehov. Koroški gosti so obiskali tudi Zeleznico (Eisenstadt) in več drugih krajev na Gradiščanskem. Jaka Štular

Dr. Bebler na poti v Beograd

LJUBLJANA, 13. maja. — Danes zvečer je s Sijmon-Orient ekspresom potoval skozi Ljubljano jugoslovanski veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler, ki potuje v Beograd na poročanje in posvetovanje. V domovini bo dr. Bebler ostal približno teden dni.

Našemu dopisniku je veleposlanik Bebler dejal naslednje: »Naši odnosi s Francijo so se spet vrnil na normalni tir in se povoljno razvijajo. V Beogradu bom poročal tudi o uspehih svojega obiska v Maroku, od koder sem se pred kratkim vrnil.«

Perspektivni razvoj industrije

(Od našega beogradskega dopisnika)

Beograd, 13. maja. Na enem izmed svojih prihodnjih zasedanj, vsekakor pred parlamentarnimi počitnicami, bo zvezna ljudska skupščina razpravljala o perspektivnem razvoju industrije. Elaborat o tem vprašanju, ki ga je na svoji zadnji seji skupno z resolucijo o perspektivnem razvoju industrije sprejel zvezni izvršni svet, sicer še ni objavljen in zato tudi številni podatki niso znani; lahko pa na temejui informacij iz pristojnih krogov že danes povemo nekaj besed o smernicah perspektivnega razvoja industrije.

Kakor navajajo v merodajnih krogih, se elaborat o perspektivnem razvoju naše industrije bavi bolj z negativnimi stranimi njene dosedanje izgradnje kakor s pozitivnimi. S tem seveda njegovi avtorji niso hoteli omalovaževati zares velikih uspehov, ki smo jih dosegli, temveč samo podčrtati smernice, v katere se morajo v prihodnosti predvsem usmeriti prizadevanja na področju industrializacije.

Ne bo odveč, če povemo nekaj podatkov o dosedanjih uspehih v izgradnji naše industrije, čeprav le-ti večinoma niso novi. Tako je n. pr. konec lanskega leta indeks naše industrijske proizvodnje znašal 266 (leta 1939 je znašal 100), dohodek, ki ga je dala industrija, pa je bil 2,5-krat večji kakor 1939. leta.

V povojnem času smo dosegli veliko koncentracijo proizvodnje, s čemer smo že daleč prešli svetovno povprečje. Medtem, ko je pred vojno v naših industrijskih podjetjih delalo povprečno 38 delavcev, je to povprečje v 1955. letu znašalo 280 delavcev. Če raču-

To bi omogočilo, da bi se naša industrijska proizvodnja vsako leto povečala za 11 odstotkov. Osrednje vprašanje pri teh investicijah pa je, kam vlagati, da bomo s čim manjšimi sredstvi dosegli uspehe.

Odgovor na to vprašanje leži v dosedanjih negativnih straneh našega gospodarskega razvoja oziroma v njihovem odpravljanju.

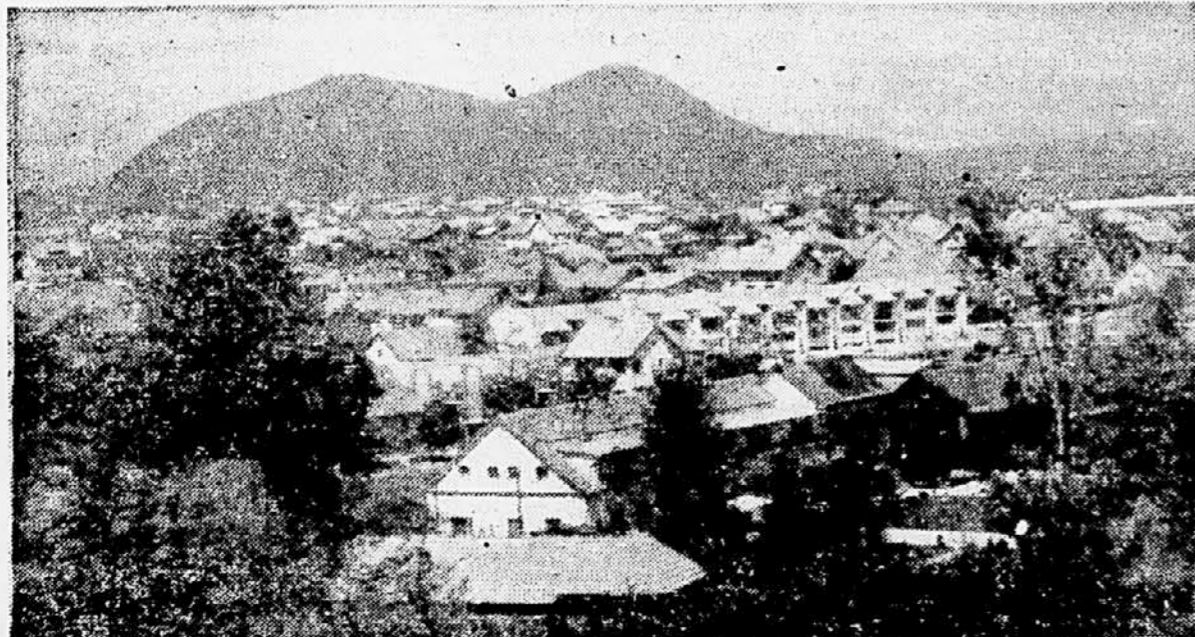
Znano je, da zmogljivost naših tovarn danes niso zadosti izkoriščene. Strokovnjaki računajo, da bi industrijsko proizvodnjo lahko povečali za 30 odstotkov samo z manjšimi rekonstrukcijami obstoječih tovarn in z odpravo ozkih gri v njihovi proizvodnji. Investicijska politika v prihodnjih letih bo torej temeljila predvsem na vlaganju za modernizacijo obstoječih tovarn — razen v elektrogosodarstvu, ki je že doslej stoodstotno izkoriščeno — in to predvsem na vlaganju v konkurenčno sposobne veje našega gospodarstva, to se pravi, v tiste veje, ki proizvajajo na podlagi domačih surovin. Ne smemo namreč pozabiti, da je eden izmed glavnih ciljev našega perspektivnega gospodarskega razvoja zmanjšanje deficita plačilne bilance. Investicijski politiki bi morali prilagoditi tudi način razdeljevanja dohodka. Strokovnjaki obnem poudarjajo, da bi morali večidel investicij prepustiti podjetjem in komunam, temu primerno pa določiti tudi instrumente za usmerjanje investicij.

Delovna storilnost se je v zadnjih letih povečala povprečno za 2,6 odstotkov na leto, računajo pa, da bi se v prihodnosti morala povečevati za 6 do 7 odstotkov na leto. Povečanje storilnosti in zmanjšanje proizvodnih stroškov pa seveda ne bo dosegljivo, če ne bomo posvetili več pozornosti razvoju kadrov. Zedanes nam manjka okoli 1.700 inženirjev, prmanjkuje tehnikov, zelo primanjkuje učencev v gospodarstvu itd. V prihodnjih petih letih bomo rabili 47.000 novih visokokvalificiranih in 135.000 visokokvalificiranih delavcev. Nerealno bi bilo računati, da bi vsa te potrebne kvalificirane kadre lahko dobili z normalnim šolanjem. Nedvomno bo treba organizirati razne tečaje v podjetjih, plačni sistem pa prilagoditi potrebam dviganja kadrov.

Z navedenimi podatki seveda niti zdaleč nismo odgovorili na vprašanje o perspektivnem razvoju naše industrije. Pokazali smo samo njene osnovne probleme pri reševanju tega vprašanja, o katerih bo v kratkem še mnogo govora. M.P.

VREME

Napoved za torek: Zjutraj pretežno jasno vreme s slabo meglo po kotlinah. V opoldanskem času povečana oblačnost in krajevne plohe, deloma nevihtnega značaja. Temperature ponoči med 5 in 7, v Primorju okoli 11, najvišje dneвне do 22 stopinj C.

Pogled na del Ljubljane, ki je bil v pretežni meri zgrajen po vojni

Večji družbeni vpliv v trgovini Prispavek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

V zadnjih 7 letih so gospodarske organizacije v trgovini dosegle velik napredek. Ta doba je povezana z vrsto velikih uspehov in ne bi bilo mogoče brez širših pravic delovnih ljudi, ki jih uveljavljajo s samopravo. Delo gospodarskih organizacij na področju blagovnega prometa spremljajo iz leta v leto uspehi pri zmanjševanju režijskih stroškov, zboljševanju uslug in podobnem.

Vendar pa je na tem področju še vrsta organizacijskih problemov in pomanjkljivosti, o katerih bodo na bližnjem kongresu delavskih svetov vsakek več govorili. Trgovina je posledovnovalka med proizvodnjo in porabo, toda neposredno povezan s potrošniki. Iz tega izvira tudi potreba po močnejšem družbenem vplivu na trgovino s potrošniškimi sveti in na druge načine. Razen tega razvijajo trgovina, gostinstvo in turizem svoje delo v krajevnih okvirih in je že samo zaradi tega naravno, da morajo dobiti komunalne skupnosti mnogo večje dohodke pri teh gospodarskih organizacijah.

RAZCEPLJENOST NA MAJHNE ENOTE

Samouprava na tem področju se razvija v posebnih okoliščinah. Ena izmed značilnosti je ta, da gre za majhne enote. Tako je bilo n. pr. v letu 1955 v trgovini na drobno zaposlenih v enem podjetju povprečno 8,5 delavcev, v združenih prodajalnicah pa 4,6 delavcev. Trgovino označuje majhno število poslovilnih enot v sklopu podjetja, od katerih nekatere, poslovni obrati in podobno. V letu 1956 je bilo v trgovini na drobno v Jugoslaviji 2423 organizacij s 14.385 poslovnimi enotami in sestavi podjetij. V kmetijskih združenjih, ki imajo svoje prodajalnice, je bilo 3195 podjetij, v 19.491 enotami itd. To seveda otežuje, da bi se samouprava močnejše raz-

vilna in da bi imenje kolektivov v celoti prišlo bolj do izraza.

PREDLOG ZA USTANOVITVE IZVRŠNIH ODBOROV DELAVSKIH SVETOV

S primerjenjem mnogih zaposlenikov so prišli do sklepa, da upravni odbori in delavski sveti zelo pogosto obravnavajo stvari na isti način. To je zlasti značilno za majhne in srednje gospodarske organizacije. Zelo pogosto delavski sveti samo potrjujejo sklepe upravnih odborov in se navadno ne spuščajo globlje v njihovo pravilnost.

To kaže, da so nuje določene izpremembe zaradi zboljšanja delovne metode samoupravnih odborov. V razpravljanju pred kongresom poudarjajo dva načina, kako bi to uredili. Na eni strani bi bilo treba okrepite vlogo delavskega sveta kot predstavništva kolektiva, na drugi strani pa okrepite vpliv kolektiva. Potemtakem bi bili kolektivni kot celote s skupščino potrebni upravni odbori kot organi z direktnimi pristojnostmi. V večjih kolektivih, kakršnih je malo na tem gospodarskem področju in kjer imajo delavski sveti večje število članov, ali pa so teritorialno raztreseni, bi morali voditi izvršne odbore delavskih svetov z močnimi poudarjenimi izvršnimi funkcijami pri izvajanju sklepov delavskega sveta in pripravljanju predlogov za delavski svet. S pravili in poslovnikom o delu delavskega sveta in izvršnega odbora bi točno določili te funkcije. Menjajo, da bi se na ta način izognili dupliranju poslov in da bi zgradili kvalitativno močnejši organ delavskega upravljanja v podjetju.

Praksa kaže, da je delo večine delavskih svetov na tem področju razdeljeno na komisije, ki stalno ali ob časa do časa proučujejo probleme. V nekaterih podjetjih delajo kot organi delavskega sveta in upravnega odbora, ponekod so direktorjevi organi, zelo pogosto pa so komisije popolnoma samostojne. Pri tem je nevarnost, da se delavski sveti popolnoma razdele v komisije, ki so pod močnim vplivom vodstva in upravnega odbora. To zahteva, da se delovna metoda delavskih svetov bolj prouči in tako postavi, da bi delavski svet odločil v celoti.

KAKO VOLITI POTROŠNIŠKE SVETE?

Sprito nestabilnega trga v prejšnji dobi so mnogi poudarjali slabosti v trgovini. To je znatno vplivalo na uvedbo potrošniških svetov kot oblike družbene kontrole v trgovini. Na drugi strani se ne more oporekati potrebe močnejšega vpliva potrošnikov na trgovino s pogojem vse močnejšega razvoja samouprave. Res je, da v času objave predpisov niso bila

Predavanje italijanskega strokovnjaka za avtomatizacijo

Profesor Renato Teany, direktor Inštituta za avtomatizacijo v Italiji, je predaval večerj do polne za delo pri izvršnem svetu LRS o temi: ekonomsko-socialni problemi avtomatizacije. Predavanje je organiziral sekretariat za delo. Navzoči so bili: Franc Leskošek, Miha Marinko, Tone Bočar, dr. Marjan Dular in drugi.

Novo ladje

REKA, 13. maja. — V reško luko je prispela motorna ladja »Orjen« z 10.500 tonami nosilnosti. To je največja enota »Jugoslovanske oceanске plovnice« v Kotorju. Ladjo tipa »Liberty« je podjetje kupilo nedavno v tujini. »Jugoslovanska oceanška plovnica« je kupila še eno takšno ladjo, ki jo bo prevzela meseca julija.

Svoje brodovje je povečala tudi »Atlantska plovnica« v Dubrovniku, ki je kupila v Angliji ladjo s 7.350 tonami nosilnosti, zgrajeno neposredno pred drugo svetovno vojno. Ladjo bodo prevzeli te dni in bo plula pod imenom »Dubrava«.

Obsodba uslužbencev zunanje-trgovinskega podjetja »Rudnapa«

BEograd, 13. maja. Okrožno sodišče v Beogradu je danes razglasilo obsodbo proti skupini uslužbencev zunanjetrgovinskega podjetja »Rudnap«, ki so zadrževali množično potrošniško in uslužbenec v podjetju »Rudnap«. Desider Gruber, je bil obsodjen na 14 let strogega zapora, na 2 leti izpube državljanstva in povračilo škode v znesku 81.132 dinarjev. Pomočnik direktorja Djordje Komnenić je bil obsodjen na pet let strogega zapora in povračilo škode v znesku 7.100 dinarjev. Dušan Lazić, Andrej Smoljanović in Albert Albahari, uslužbenec podjetja »Rudnap«, so bili obsodjeni na strogi zapor od 2 let in pol do enega leta, ostali trije pa na pogojne kazni od 6 do 4 mesecev strogega zapora.

Obrazložitev obsodbe pravi, da je v prvi vrsti odgovoren za ustanovitev tajnega deviznega sklada v Dusseldorfu in nezakonito uporabljanje teh sredstev v škodo podjetja in za osebne namene uslužbencev bivši direktor Gruber, ki je s Komnenićem ustanovil ta sklad s provizijami in bonifikacijami, ki so jih uslužbenec podjetja prejemali od tujih tveganj. Skozi ta sklad je šlo

obdelana vsa nečista in da je bilo prepušteno praktično pokazati pot, po kateri je treba iti dalje. V zvezi s prakso potrošniških svetov je danes potrebno urediti nekatera načelna vprašanja: kaj naj se ustanovijo, katere organizacije in organi naj volijo potrošniške svete, kakšne so njihove pravice in obveznosti do organizacij in organov, ki jih imenujejo, in podobno. Po nekem mnenju naj bi sveti bili samo v podjetjih, ki prodajajo izdelke za široko potrošnjo, predvsem živila, medtem ko bi jih pri nekaterih podjetjih, n. pr. pri tistih, ki trgujejo s tehničnim blagom in podobnim, ni bilo treba ustanovljati.

Tudi volitev svetov zasluži obravnavanje. Imamo dve mnenji, kako naj bi jih volili: 1. potrošniške svete naj bi volili stani potrošniški zaradi udeležbe pri razdeljevanju dobička gospodarske organizacije, 2. volili

POSJOILA INVESTICIJSKE BANKE

BEograd, 13. maja. Upravni odbor Jugoslovanske investicijske banke je odobril na svoji zadnji seji posojila za rekonstrukcijo tekstilne industrije. »Beograd« v Beogradu 119,5 milijonov dinarjev, tovarni trikotarže »Zelenog« na Umki 69,8, industriji trikotarže »Sana« v Bosanskem Novem 52,4 in tekstilni tovarni »Perister« v Bistoli 10,2 milijona din.

Na področju proizvodnje gradbenega materiala so dovoljena posojila industriji opeke in strešnikov »27. marec« v Prištini 55,6 milijonov din, podjetju za proizvodnjo gradbenega materiala »Rudnik« v Gornjem Milanovcu 35, tovarni opeke in strešnikov »Dilj« v Vinkovcih 17,6 milijonov din. Za proizvodnjo montažnih hiš je bilo odobreno posojilo 15,8 milijonov din. Tovarni montažnih hiš in gradbenih elementov »Jugomont« v Zagrebu.

Orientacijsko so bila določena sredstva, ki jih bo banka odobravala kot posojila kmetijstvu. Na tem področju so bila posojila odobrena za melioracijske, geografsko-posavski vodni skupnosti v Beogradu 62,2 mi-

naj bi jih hišni sveti (zbori stanovalcev) oziroma sveti stanovanjskih skupnosti za prodajalnice in delavnice na svojem področju. Na ta način bi bili člani sveta bolj povezani z okolico, v kateri živijo, državljanji pa bi imeli večji vpliv na vpliv na njihovo delo.

Razen pristojnosti, ki so potrošniškimi svetom že dane s sedanji predpisi, bi bilo treba njihove pravice razširiti tudi na druga vprašanja. Tega glavno je, da potrošniški sveti ne prevzemajo pristojnosti organov samouprave, temveč da izvajajo družbeno kontrolo nad poslovanjem trgovine in da s svojimi predlogi in pobudami prispevajo k napredku trgovine.

Prispevek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

SPRISPEVEK KREDITNE POLITIKE. Naša kreditna politika se v letošnjem letu razvija po načelih, ki so se praktično uveljavila že lani. Zagotovi naj gospodarstvu potrebna obratna sredstva za nemoteno in z družbenim planom predvideno povečanje proizvodnje. Prispeva naj k olajšanju teža, ki so se pojavile v industrijski proizvodnji, v zvezi s potrebo preusmeritve glavnega izpremenjenega politično investicijske graditve. Skrajša, prispeva naj k stabilizaciji trga.

Najtežje posledice proti koncu leta 1955 začetega preusmeritve industrijske proizvodnje smo že lani preboleli, saj smo z znatno povečanimi zalogami surovin pomožnih materialov in gotovih izdelkov dosegli v dobrih meri ustaljenost trga. V prvem četrtletju letošnjega leta poleg tega v primeri z istim obdobjem preteklega leta nismo imeli zastojev v industrijski proizvodnji, ker je bila dobava električne energije normalna. Zato je jasno, da kreditna intervencija v letu 1957 ne bo dosegla lanskega obsega. Za 13 odstotkov predvideno povečanje industrijske proizvodnje v tem letu v FLRJ (lani 10 odst.) bo sicer terjalo nadaljnje povečanje zalog surovin itd. ter s tem povečanje kreditov, toda na drugi strani naj bi se povečala tudi osebna in investicijska potrošnja. Po družbenem planu se bodo letošnje povečale zaloge v industriji za 51,5 milijarde dinarjev, v trgovini za 30 milijard dinarjev in v kmetijstvu za 21 milijard dinarjev, skupaj za 102 milijardi dinarjev. Od skupnega povečanja 81,5 milijarde v industriji in trgovini odpade okoli 50 milijard na povečanje zalog surovin in nedokončane proizvodnje in okoli 31 milijard na povečanje zalog gotovih izdelkov. Če upoštevamo pri tem lanko povečanja zalog v industriji, trgovini in drugih panogah in skupni višini približno 127 milijard din, vidimo, da z letošnjim povečanjem ne odstopamo od postavljenih načel za stabilizacijo trga.

Prav tako se v letu 1957 ne bo odstopalo od postavljenih načel za stabilizacijo trga. Pac pa ostane važna naloga kreditne politike, da skrbi v povečani meri za kurantnost zalog, tako surovin kot gotovih izdel-

Prispevek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

SPRISPEVEK KREDITNE POLITIKE. Naša kreditna politika se v letošnjem letu razvija po načelih, ki so se praktično uveljavila že lani. Zagotovi naj gospodarstvu potrebna obratna sredstva za nemoteno in z družbenim planom predvideno povečanje proizvodnje. Prispeva naj k olajšanju teža, ki so se pojavile v industrijski proizvodnji, v zvezi s potrebo preusmeritve glavnega izpremenjenega politično investicijske graditve. Skrajša, prispeva naj k stabilizaciji trga.

Najtežje posledice proti koncu leta 1955 začetega preusmeritve industrijske proizvodnje smo že lani preboleli, saj smo z znatno povečanimi zalogami surovin pomožnih materialov in gotovih izdelkov dosegli v dobrih meri ustaljenost trga. V prvem četrtletju letošnjega leta poleg tega v primeri z istim obdobjem preteklega leta nismo imeli zastojev v industrijski proizvodnji, ker je bila dobava električne energije normalna. Zato je jasno, da kreditna intervencija v letu 1957 ne bo dosegla lanskega obsega. Za 13 odstotkov predvideno povečanje industrijske proizvodnje v tem letu v FLRJ (lani 10 odst.) bo sicer terjalo nadaljnje povečanje zalog surovin itd. ter s tem povečanje kreditov, toda na drugi strani naj bi se povečala tudi osebna in investicijska potrošnja. Po družbenem planu se bodo letošnje povečale zaloge v industriji za 51,5 milijarde dinarjev, v trgovini za 30 milijard dinarjev in v kmetijstvu za 21 milijard dinarjev, skupaj za 102 milijardi dinarjev. Od skupnega povečanja 81,5 milijarde v industriji in trgovini odpade okoli 50 milijard na povečanje zalog surovin in nedokončane proizvodnje in okoli 31 milijard na povečanje zalog gotovih izdelkov. Če upoštevamo pri tem lanko povečanja zalog v industriji, trgovini in drugih panogah in skupni višini približno 127 milijard din, vidimo, da z letošnjim povečanjem ne odstopamo od postavljenih načel za stabilizacijo trga.

Prispevek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

SPRISPEVEK KREDITNE POLITIKE. Naša kreditna politika se v letošnjem letu razvija po načelih, ki so se praktično uveljavila že lani. Zagotovi naj gospodarstvu potrebna obratna sredstva za nemoteno in z družbenim planom predvideno povečanje proizvodnje. Prispeva naj k olajšanju teža, ki so se pojavile v industrijski proizvodnji, v zvezi s potrebo preusmeritve glavnega izpremenjenega politično investicijske graditve. Skrajša, prispeva naj k stabilizaciji trga.

Najtežje posledice proti koncu leta 1955 začetega preusmeritve industrijske proizvodnje smo že lani preboleli, saj smo z znatno povečanimi zalogami surovin pomožnih materialov in gotovih izdelkov dosegli v dobrih meri ustaljenost trga. V prvem četrtletju letošnjega leta poleg tega v primeri z istim obdobjem preteklega leta nismo imeli zastojev v industrijski proizvodnji, ker je bila dobava električne energije normalna. Zato je jasno, da kreditna intervencija v letu 1957 ne bo dosegla lanskega obsega. Za 13 odstotkov predvideno povečanje industrijske proizvodnje v tem letu v FLRJ (lani 10 odst.) bo sicer terjalo nadaljnje povečanje zalog surovin itd. ter s tem povečanje kreditov, toda na drugi strani naj bi se povečala tudi osebna in investicijska potrošnja. Po družbenem planu se bodo letošnje povečale zaloge v industriji za 51,5 milijarde dinarjev, v trgovini za 30 milijard dinarjev in v kmetijstvu za 21 milijard dinarjev, skupaj za 102 milijardi dinarjev. Od skupnega povečanja 81,5 milijarde v industriji in trgovini odpade okoli 50 milijard na povečanje zalog surovin in nedokončane proizvodnje in okoli 31 milijard na povečanje zalog gotovih izdelkov. Če upoštevamo pri tem lanko povečanja zalog v industriji, trgovini in drugih panogah in skupni višini približno 127 milijard din, vidimo, da z letošnjim povečanjem ne odstopamo od postavljenih načel za stabilizacijo trga.

Prispevek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

SPRISPEVEK KREDITNE POLITIKE. Naša kreditna politika se v letošnjem letu razvija po načelih, ki so se praktično uveljavila že lani. Zagotovi naj gospodarstvu potrebna obratna sredstva za nemoteno in z družbenim planom predvideno povečanje proizvodnje. Prispeva naj k olajšanju teža, ki so se pojavile v industrijski proizvodnji, v zvezi s potrebo preusmeritve glavnega izpremenjenega politično investicijske graditve. Skrajša, prispeva naj k stabilizaciji trga.

Najtežje posledice proti koncu leta 1955 začetega preusmeritve industrijske proizvodnje smo že lani preboleli, saj smo z znatno povečanimi zalogami surovin pomožnih materialov in gotovih izdelkov dosegli v dobrih meri ustaljenost trga. V prvem četrtletju letošnjega leta poleg tega v primeri z istim obdobjem preteklega leta nismo imeli zastojev v industrijski proizvodnji, ker je bila dobava električne energije normalna. Zato je jasno, da kreditna intervencija v letu 1957 ne bo dosegla lanskega obsega. Za 13 odstotkov predvideno povečanje industrijske proizvodnje v tem letu v FLRJ (lani 10 odst.) bo sicer terjalo nadaljnje povečanje zalog surovin itd. ter s tem povečanje kreditov, toda na drugi strani naj bi se povečala tudi osebna in investicijska potrošnja. Po družbenem planu se bodo letošnje povečale zaloge v industriji za 51,5 milijarde dinarjev, v trgovini za 30 milijard dinarjev in v kmetijstvu za 21 milijard dinarjev, skupaj za 102 milijardi dinarjev. Od skupnega povečanja 81,5 milijarde v industriji in trgovini odpade okoli 50 milijard na povečanje zalog surovin in nedokončane proizvodnje in okoli 31 milijard na povečanje zalog gotovih izdelkov. Če upoštevamo pri tem lanko povečanja zalog v industriji, trgovini in drugih panogah in skupni višini približno 127 milijard din, vidimo, da z letošnjim povečanjem ne odstopamo od postavljenih načel za stabilizacijo trga.

Prispevek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

SPRISPEVEK KREDITNE POLITIKE. Naša kreditna politika se v letošnjem letu razvija po načelih, ki so se praktično uveljavila že lani. Zagotovi naj gospodarstvu potrebna obratna sredstva za nemoteno in z družbenim planom predvideno povečanje proizvodnje. Prispeva naj k olajšanju teža, ki so se pojavile v industrijski proizvodnji, v zvezi s potrebo preusmeritve glavnega izpremenjenega politično investicijske graditve. Skrajša, prispeva naj k stabilizaciji trga.

Najtežje posledice proti koncu leta 1955 začetega preusmeritve industrijske proizvodnje smo že lani preboleli, saj smo z znatno povečanimi zalogami surovin pomožnih materialov in gotovih izdelkov dosegli v dobrih meri ustaljenost trga. V prvem četrtletju letošnjega leta poleg tega v primeri z istim obdobjem preteklega leta nismo imeli zastojev v industrijski proizvodnji, ker je bila dobava električne energije normalna. Zato je jasno, da kreditna intervencija v letu 1957 ne bo dosegla lanskega obsega. Za 13 odstotkov predvideno povečanje industrijske proizvodnje v tem letu v FLRJ (lani 10 odst.) bo sicer terjalo nadaljnje povečanje zalog surovin itd. ter s tem povečanje kreditov, toda na drugi strani naj bi se povečala tudi osebna in investicijska potrošnja. Po družbenem planu se bodo letošnje povečale zaloge v industriji za 51,5 milijarde dinarjev, v trgovini za 30 milijard dinarjev in v kmetijstvu za 21 milijard dinarjev, skupaj za 102 milijardi dinarjev. Od skupnega povečanja 81,5 milijarde v industriji in trgovini odpade okoli 50 milijard na povečanje zalog surovin in nedokončane proizvodnje in okoli 31 milijard na povečanje zalog gotovih izdelkov. Če upoštevamo pri tem lanko povečanja zalog v industriji, trgovini in drugih panogah in skupni višini približno 127 milijard din, vidimo, da z letošnjim povečanjem ne odstopamo od postavljenih načel za stabilizacijo trga.

Prav tako se v letu 1957 ne bo odstopalo od postavljenih načel za stabilizacijo trga. Pac pa ostane važna naloga kreditne politike, da skrbi v povečani meri za kurantnost zalog, tako surovin kot gotovih izdel-

stev. Kmetijske zadruge imajo še vedno težave zaradi pomanjkanja upravnikov, računovodij in drugega strokovnega kadra. Strojne službe v kmetijskih združenjih ne uspevajo, ker so strojne usluže predrege. Izmed 105 registriranih traktorjev v mariborskem okraju jih imajo kmetijske zadruge le 35.

Predsednik okrajnega odbora SZDL Vlado Majhen je poročal o delu osnovnih organizacij SZDL in dal smernice za nadaljnje politično delo. Predvsem je poudaril, da so volitve dobro uspele in da se je članstvo v okraju povečalo za 3500 ljudi. Stiki med terenskimi odbori in občinskimi odbori SZDL so se okreplili. Prav tako se je utrdila povezanost odborov Socialistične zveze z drugimi množičnimi organizacijami. M. K.

Arhivarska razstava v Ptuj

Mestni arhiv v Ptuj je mladostanovna, ki se je razvila iz arhivskega oddelka mestnega muzeja. V nedeljo dopoldne je odprl svojo prvo razstavo. Proti pričakovanjem se je v referatoriju nekdanjega dominikanskega samostana zbrala ob tem času velika množica Ptujčanov najrazličnejših poklicev in stanosti, da bi se v stari baročni okrašeni dvorani seznanili s staro preteklostjo mesta. Zbrane je pozdravil predsednik upravnega odbora Franjo Gornjarič, nato pa je podpredsednik občinskega ljudskega odbora Marjan Berlič v kratkih besedah očitno značilnost je svojevrstne razstave in jo nato odprl. Odprl je tudi pomladansko razstavo Ostrijana, Mešana in Lusariča. Arhivarska razstava bo odprta do 27. t. m. A. K.

Obisk zadrudnikov v ZSSR

BEograd, 13. maja. Delegacija Glavne zadrudne zveze Jugoslavije pod vodstvom predsednika Paška Romaca bo 14. maja odpovala v Sovjetsko zvezo na povabilo tamošnje Centralne zveze potrošniških združenj. Med 15-dnevni bivanjem se bodo člani delegacije seznanili z združenim gibanjem v Sovjetski zvezi. (Jugopress).

Izvolili so delegate za kongres delavskih svetov

Kranj, 13. maja. Popoldne je bila v sindikalnem domu v Kranju občinska konferenca OSS, na kateri so izvolili 5 delegatov za kongres delavskih svetov, ki bodo zastopali manjša kranjska podjetja. Tovarne »Iskra«, »Tiskarica« in »Imtex« so se neposredno izvolile svoje delegate. Tako bo kranjsko občino na kongresu zastopalo 8 delegatov, kranjski okraj pa 31 delegatov. Konferenca se je udeležilo 125 članov delavskih svetov. Poudarjali so zlasti pomembnost izbora članov delavskih svetov z raznimi seminarji, govori o kooperaciji podjetij, dvigu storilnosti in zmanjševanju režijskih stroškov. J. J.

Seminar o poliomiolitisu

Zvezni zavod za ljudsko zdravje bo priredil od 15. do 29. maja na infektološki kliniki v Ljubljani seminar o poliomiolitisu, ki se ga udeležilo 25 »dravnikov infektoloških kliniki iz vseh republik. V seminarju bodo predavali o uporabi sodobnih metod zdravljenja motenj v dihalnih organih, ki jih povzroča otroška paraliza.

Prispevek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

SPRISPEVEK KREDITNE POLITIKE. Naša kreditna politika se v letošnjem letu razvija po načelih, ki so se praktično uveljavila že lani. Zagotovi naj gospodarstvu potrebna obratna sredstva za nemoteno in z družbenim planom predvideno povečanje proizvodnje. Prispeva naj k olajšanju teža, ki so se pojavile v industrijski proizvodnji, v zvezi s potrebo preusmeritve glavnega izpremenjenega politično investicijske graditve. Skrajša, prispeva naj k stabilizaciji trga.

Najtežje posledice proti koncu leta 1955 začetega preusmeritve industrijske proizvodnje smo že lani preboleli, saj smo z znatno povečanimi zalogami surovin pomožnih materialov in gotovih izdelkov dosegli v dobrih meri ustaljenost trga. V prvem četrtletju letošnjega leta poleg tega v primeri z istim obdobjem preteklega leta nismo imeli zastojev v industrijski proizvodnji, ker je bila dobava električne energije normalna. Zato je jasno, da kreditna intervencija v letu 1957 ne bo dosegla lanskega obsega. Za 13 odstotkov predvideno povečanje industrijske proizvodnje v tem letu v FLRJ (lani 10 odst.) bo sicer terjalo nadaljnje povečanje zalog surovin itd. ter s tem povečanje kreditov, toda na drugi strani naj bi se povečala tudi osebna in investicijska potrošnja. Po družbenem planu se bodo letošnje povečale zaloge v industriji za 51,5 milijarde dinarjev, v trgovini za 30 milijard dinarjev in v kmetijstvu za 21 milijard dinarjev, skupaj za 102 milijardi dinarjev. Od skupnega povečanja 81,5 milijarde v industriji in trgovini odpade okoli 50 milijard na povečanje zalog surovin in nedokončane proizvodnje in okoli 31 milijard na povečanje zalog gotovih izdelkov. Če upoštevamo pri tem lanko povečanja zalog v industriji, trgovini in drugih panogah in skupni višini približno 127 milijard din, vidimo, da z letošnjim povečanjem ne odstopamo od postavljenih načel za stabilizacijo trga.

Prav tako se v letu 1957 ne bo odstopalo od postavljenih načel za stabilizacijo trga. Pac pa ostane važna naloga kreditne politike, da skrbi v povečani meri za kurantnost zalog, tako surovin kot gotovih izdel-

stev. Kmetijske zadruge imajo še vedno težave zaradi pomanjkanja upravnikov, računovodij in drugega strokovnega kadra. Strojne službe v kmetijskih združenjih ne uspevajo, ker so strojne usluže predrege. Izmed 105 registriranih traktorjev v mariborskem okraju jih imajo kmetijske zadruge le 35.

Predsednik okrajnega odbora SZDL Vlado Majhen je poročal o delu osnovnih organizacij SZDL in dal smernice za nadaljnje politično delo. Predvsem je poudaril, da so volitve dobro uspele in da se je članstvo v okraju povečalo za 3500 ljudi. Stiki med terenskimi odbori in občinskimi odbori SZDL so se okreplili. Prav tako se je utrdila povezanost odborov Socialistične zveze z drugimi množičnimi organizacijami. M. K.

Arhivarska razstava v Ptuj

Mestni arhiv v Ptuj je mladostanovna, ki se je razvila iz arhivskega oddelka mestnega muzeja. V nedeljo dopoldne je odprl svojo prvo razstavo. Proti pričakovanjem se je v referatoriju nekdanjega dominikanskega samostana zbrala ob tem času velika množica Ptujčanov najrazličnejših poklicev in stanosti, da bi se v stari baročni okrašeni dvorani seznanili s staro preteklostjo mesta. Zbrane je pozdravil predsednik upravnega odbora Franjo Gornjarič, nato pa je podpredsednik občinskega ljudskega odbora Marjan Berlič v kratkih besedah očitno značilnost je svojevrstne razstave in jo nato odprl. Odprl je tudi pomladansko razstavo Ostrijana, Mešana in Lusariča. Arhivarska razstava bo odprta do 27. t. m. A. K.

Obisk zadrudnikov v ZSSR

BEograd, 13. maja. Delegacija Glavne zadrudne zveze Jugoslavije pod vodstvom predsednika Paška Romaca bo 14. maja odpovala v Sovjetsko zvezo na povabilo tamošnje Centralne zveze potrošniških združenj. Med 15-dnevni bivanjem se bodo člani delegacije seznanili z združenim gibanjem v Sovjetski zvezi. (Jugopress).

Izvolili so delegate za kongres delavskih svetov

Kranj, 13. maja. Popoldne je bila v sindikalnem domu v Kranju občinska konferenca OSS, na kateri so izvolili 5 delegatov za kongres delavskih svetov, ki bodo zastopali manjša kranjska podjetja. Tovarne »Iskra«, »Tiskarica« in »Imtex« so se neposredno izvolile svoje delegate. Tako bo kranjsko občino na kongresu zastopalo 8 delegatov, kranjski okraj pa 31 delegatov. Konferenca se je udeležilo 125 članov delavskih svetov. Poudarjali so zlasti pomembnost izbora članov delavskih svetov z raznimi seminarji, govori o kooperaciji podjetij, dvigu storilnosti in zmanjševanju režijskih stroškov. J. J.

Seminar o poliomiolitisu

Zvezni zavod za ljudsko zdravje bo priredil od 15. do 29. maja na infektološki kliniki v Ljubljani seminar o poliomiolitisu, ki se ga udeležilo 25 »dravnikov infektoloških kliniki iz vseh republik. V seminarju bodo predavali o uporabi sodobnih metod zdravljenja motenj v dihalnih organih, ki jih povzroča otroška paraliza.

363 milijard din in posebnem kreditu brez določenega roka povračila, kot začasnega nadomestila za začetni sklad v višini 237 milijard din, se je obseg kratkoročnega bančnega kredita občutno skrčil. Vsi bančni kratkoročni krediti v gospodarstvu so namreč znašali 31. decembra 1956 1 milijardo 9 milijonov din. Toda s tem, da postaja kratkoročni bančni kredit manjši po obsegu, se njegova vloga v gospodarstvu ne zmanjša, temveč nasprotno poveča. Po svoji gospodarski funkciji postane pomembnejši, kvalitetnejši in odločilnejši činiatelj pri usmerjanju našega gospodarskega razvoja. Po novih načelih namreč gospodarske organizacije formirajo oziroma dopolnjujejo svoj sklad obratnih sredstev na ta način, da ga povečujejo s sredstvi iz doseženega dobička oziroma dohodka. Višino zneska, s katerim se dopolnjuje sklad, določajo gospodarske organizacije same po lastnem preudarku. Iz navedenega torej sledi, da nov sistem financiranja obratnih sredstev temelji na zaključku, da mora gospodarska organizacija sama poskrbeti za potrebna dodatna obratna sredstva za razširitev reprodukcije. Seveda pa je nujno, da se gospodarske organizacije v ta namen pustijo del ustvarjenega akumulacije.

V primerih, kjer se gospodarske organizacije ne morejo zagotoviti ustreznega povečanja sklada obratnih sredstev iz doseženega dobička, čeprav je letošnje povečanje sklada nujno glede na povečano proizvodnjo, lahko zahtevajo dodelitev posojila iz družbenih investicijskih skladov, to je iz splošnega investicijskega sklada, iz republiškega investicijskega sklada ali iz lokalnih investicijskih skladov. Dobljeno posojilo se nato odplačuje iz dobička oziroma dohodka gospodarskih organizacij s tem, da se z zneski odplačil ustvarjajo odnosi povečujejo skladi obratnih sredstev.

Vse ostale potrebe gospodarskih organizacij po obratnih sredstvih, to je potrebe, ki nimajo značaja stalnega vlaganja sredstev, kot na primer časne, izredne ali sezonske potrebe ter potrebe za izvršitev posameznih konkretnih poslov, se krijejo s kratkoročnimi krediti pri bankah. Dejstvo je torej, da se smatra vlaganje obratnih sredstev, ki ima značaj stalnosti, povsem enako vsakemu drugemu investicijskemu vlaganju sredstev in da se bodo odsej s kratkoročnimi krediti pokrivala le res kratkoročne potrebe po obratnih sredstvih. J.

Prispevek kreditne politike k stabilizaciji tržišča

SPRISPEVEK KREDITNE POLITIKE. Naša kreditna politika se v letošnjem letu razvija po načelih, ki so se praktično uveljavila že lani. Zagotovi naj gospodarstvu potrebna obratna sredstva za nemoteno in z družbenim planom predvideno povečanje proizvodnje. Prispeva naj k olajšanju teža, ki so se pojavile v industrijski proizvodnji, v zvezi s potrebo preusmeritve glavnega izpremenjenega politično investicijske graditve. Skrajša, prispeva naj k stabilizaciji trga.

Najtežje posledice proti koncu leta 1955 začetega preusmeritve industrijske proizvodnje smo že lani preboleli, saj smo z znatno povečanimi zalogami surovin pomožnih materialov in gotovih izdelkov dosegli v dobrih meri ustaljenost trga. V prvem četrtletju letošnjega leta poleg tega v primeri z istim obdobjem preteklega leta nismo im

OBE TI S KOČEVSKIM POLJAN

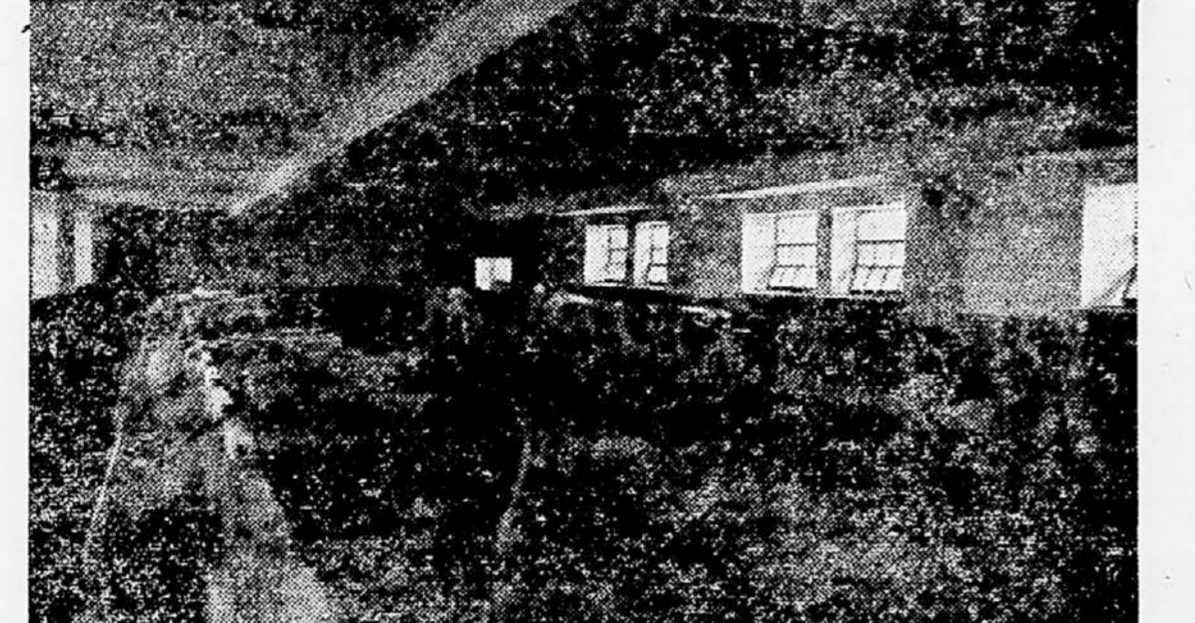
V enakomernih presledkih so se oglašala kolesa železniškega voza in tudi z močnim tresenjem opozarjala, da ne tečejo morada po kateri drugi, pač pa ravno po kočevski progi. Za mojim hrbtom v sosednjem oddelku je besedo povzela ženska srednjih let. Nerodno bi mi bilo sicer priznati, kako sem nedostojno vlekla na uho pogovor svojih sosedov, če bi že v isti sapi no mogel opravičiti tega »firbca« na račun svoje poklicne zvedavosti. In dejstvo, da sem bil pretirano radoveden, takorekoč po službeni dolžnosti, naj mi bo v opravičilo.

Zenska je zabavljala čez to, kako je v našem zdravstvu vse sodilno urejeno. Bilo je v sredo jutraj, ko se je vračala z vlakom v Kočevje, čeprav je bila odpotovala od doma že v soboto. Ob nedejnjih iz 28 km oddaljenega Borovca avtobus ne vozi v Kočevje. Iz Borovca, kjer je njen mož zaposlen na obratu kmetijskega posestva, se je zato odpeljala v Ljubljano.

pri prici pričela rohneti: »Ti proklemani dedeci! A tako, da je bil v nedejo že spet z gasilci v gostilni. Saj sem vedela, kako bo. On v gostilni, otroci pa sami doma in še ob novem radio aparatu. Joj, vsega bodo pokvarili. In kako je »stari« neumen, še zmešalo se mu bo zaradi teh gasilcev.« Se nekaj ostrih besed, iz katerih pa je bilo čutiti le veliko skrb za dom in družino, potem pa se je malo umirila. Čeprav je še zmeraj grajala svojega »starega«, ki si je v glavo vtpejal neumno misel, da bi si za svojih lastnih 12 tisočakov nabavil gasilsko uniformo (ker jih društvo za zdaj še ne more nabaviti), pa je iz njene graje vendar jasno zvenelo precej slabo prikrito odobravanje. Na tihem je vendarle dala prav svojemu možu. Da, celo navdušuje je njegova vrnema. Kako tudi ne, ko pa vendar tudi sama čeni vse, kar je naprednega in družbeno koristnega. Za med zadnjo vojno so ji vcepili smisel za to. Da,

ostalih 10.000 ha pa je kmetijskih površin: kakih 9 desetih košenice, pašnikov in travnikov ter približno 1000 ha orne zemlje. Na tolikšni kmetiji pa mora biti razumljivo tudi precej velika »družina«. Če hočemo poiskati nekovo povprečno število v posameznih letnih mesecih zaposlenih ljudi, potem je bilo lani brez onih 350, ki se v sklopu posestva ukvarjajo z lesno industrijsko predelavo za delo na razpolago 1939 parov delovnih rok. Za sam strukturo kmetijskih površin, narekuje osnovno smer kmetijske proizvodnje — živinorejo.

Za kolenje prašičev niso posebno navdušeni, ker je to premalom donosno. Ze od leta 1954 zato stalno pada število svini. Od takratnih 1500 glav so prišli na 700; ustavilo pa se bo menda to padanje šele pri kakih 500 komadih. Drugače pa je z gojenjem goveda terenske prilike omogočajo v višjih legah tudi pjaninsko pašništvo in s tem, da se poljedelstvo usmeri pretežno v pridelovanje dopolnilne krme, so dani zares vsi pogoji za intenzivno mlekarstvo.

že dva dni prej, da bi v ponedeljek lahko opravila specialni zdravniški pregled. Na vrsto ni prišla in tako so ji šele v torek lahko povedali, da bo morala takoj na operacijo, še prej pa nazaj v Kočevje, kjer ji bo njen zdravnik napisal nepotopno za bolnišnico. Da bi se še enkrat peljala v Kočevje in spet nazaj v Ljubljano, ji ni bilo preveč po godu; pa kaj je hotela, ko ji je sestra morda s celolo preveč prepričljivo osornostjo dopovedovala, da ne gre drugače, nazadnje pa še pristavila: »Saj poine stroške vam tako plača socialno zavarovanje!«

med vojno, tedaj ko so uničili vso njeno družino in ko so jo iz njene rodne Bosne odvlekli v nemško taborišče.

va, bolj razveselili in po zaustavitvi stroge plemenske odbire je med živino vedno več lepih nadpovprečnih primerkov našega sivorjavega goveda. Veliko njihovih plemenskih živali najde pot tudi na tržišče, od tam pa v razna naša živilarska območja. Zda jinnajo že trinajst krav, ki dajejo letno več kot 5000 kg mleka, 76 je takih krav, katerih mlečnost znaša od 4 do 5 tisoč 233 krav pa že dosega mlečnost od 3200 do 4000 kg na leto.

Da bi ob predlogu, naj bi se vrnil na sistem urne mezdne skotno vsakdo zarobantil: »Kako, da bi jaz zaslužil ravno toliko kot oni, ki denari! Kravarji so se že navadili, da za vsak namožen liter dobe 3,40 din. Po učinku oziroma po ceniku del pa so ljudje plačani tudi za vsa ostala dela. Samo en primer. Po katerem je mogoče na hitro izračunati delovni uspeh in pridnost posameznih delavcev: za ročno grabljenje in suršenje detelje je določena urna postavka din 34 in na površini enega hektara bi omenjeno delo (če bi delal sam) opravil en delavec v 30 urah. Kolikor prejeto terei ali kolikor več, toliko več tudi zasluži. V enem mesecu (treba pa je upoštevati, da ljudje ne delajo le po osem ur kot v tovarnah), lahko tako zaslužijo na pr. kravarji po 13, 12 tisočakov, medtem ko je za služček desetih tisočakov že zelo slab in redek.

»Oja, zares, bolezen je huda reč, na še ta prenehi vlak, tako počasi vozi.« Tako beseduje njen sopotnik konjar iz Borovca, ki se je bil v osmih letih že malo, da ne ukoreninil na kočevski zemlji. Zda j pa — so mu odgovorila služba. Saj ga je škoda, bil je dober, zmesljiv delavec, vendar ima pač nesrečen poklic. Se pred leti, ko je po njih zadovoljen počel z bičem in podcenilim pogledavalo za maloštevilnimi traktorji, da nikakor ne mogel verjeti, da mu bodo te »novotarije« in traktoristi tako kmalu odjedli kruh. Zda j si je moral poskati novo službo nekje blizu poprejšnjega doma, nekje na Stareškem, kjer za zdaj še ni zmagal traktor.

Kolesa so pričela ob steklih tračnicah udarjati hitreje. Je morda kočevar kaj bolj hitro potegnil? Nasprotno! Kolikor bolj po ravnem, toliko počasneje je peljal. Pozneje sem šele lahko razrešil tehnični problem te vedno bolj polževe hitrosti. Od Skofljice do Dvorske vasi, pa čeprav ima progla dokajšen vzpon in dosti zavojev, res pelje vlak dosti hitreje kot potem naprej proti Kočevju. Do Dvorske vasi so razmajano dolgo nekako rekonstruirali, tako da so kratke obrabljene tračnice zamenjali z novimi, daljšimi, ki prenesejo večjo obremenitev in večjo hitrost. Preostali odsek majave železniške proge čaka menda boljše časev, sem ugotavljal. Eh, pa kaj bi si gnaš k srcu, zakaj bi ne pozabili ene izmed tehničnih nadlog naših atomskih dni.

»Bilo je pred nekaj meseci na obratu Rajndol. Živilarska delovna skupina z delovno vred je na vse kriplje dokazovala, da so norme — pa čeprav niso bile nič drugačne kot ostalih obratov — merealne. S tako majhnim številom ljudi, da nikakor ni mogoče opravljati predpisane dela. In zares se potem opravljali delo le polovično, tudi mlečnost in zaslužek sta bila le polovična. Kaj bi bilo, če bi se v nekaj dneh je bil uspeh tu, ob mesecu pa še enkrat tolikšen zaslužek. Z Ružico pa je bilo drugače. Računala je — čimveč mleka, tem večji zaslužek. Nekega dne so jo prsti tako zasrbeli, da je namoženemu mleku dolila še vodo. Nekajkrat ji je uspelo in pričela je prtičvati še več vode, da si je zvečer lahko na skrivaj odnesla domov še kanglico mleka. Kmalu pa so ugotovili, da je mleko, ki ga je bila namoži Ružica le preveč vodeno. Opozorili so jo. Vendar poti nazaj ni več našla. Kot krčmarica, ki se navadi prodajati krčeno vino za pošteno, se je navadila tudi ona in z vodo krstila mleko, če se je le ponudila pritiča. Nič ni pomagalo, morala je iti...«

Sredi govorenja ob tem, kako se bo uredi življenje na novem delovnem mestu in še o drugih stvareh, pa se je menda možakar zagovoril in ženska je

»DVA IN POLKRAT VEČJE POSESTVO KOT LJUBLJANSKO BARJE« Površina prostranega ljubljanskega barja, ki sega od Ljubljane do Skofljice, Iga, Preserja, Borovnice in Vrhnike meri 16.000 hektarov. Veliko — in obenem malo, če to primerjamo z velikostjo kočevskega Kmetijsko-gozdarskega posestva, na katerem gospodarijo z nič manj kot 48.000 ha zemlje. Tri četrtine teh površin je zarastih z gozdom, pre-

»Mogoče bom.« odgovori veljavni mož, ki se mu v žilah pretaka bencin, v srcu pa izgorava olje. »Samo ne vem, če bo šlo že jutri, «Frgazar» mi nekaj nagaja, sveče niso v redu, ne vem, če dobi, Slovenija-šlauf» pravočasno rezervni montel in če bo motor sploh vžgal, ker je akumulator prazen. Če bo vse v redu, pridj jutri ob osmih k meni, te bom že potegnil do Bleda. Samo da veš, za pol boš pa dal!« (Še vedno ostaja odprto vprašanje, česa pravzaprav pol.)

»Ha, vidiš,« je poučil Avtomobilist Sosea, »ni ga čez mojega MTP. Užge ko strela, bencina skoraj ne rabi in olja požre manj, kot za solato. Kar sedi, kot bi mignil, bova na Bledu!«

5
Poljudna psiho-biološka razprava
Manjank Veselja
O človekovi dejavnosti

Nekateri Amerikanci se čez nekaj tednov odpravijo nazaj v novo mačevo domovino, drugi pa dajo sorodnikom vedeti, da imajo nekaj malega prihranjenega in se dajo crkljati.

AVTOMOBILIST

To je poklic, ki ga večina ljudi sovraži vse dotlej, dokler sami ne presedlajo med avtomobiliste. Ko pa to postanejo, neskončno zaničujejo pešce, kolesarje, kokašiče, ženske, ljudi z »Vespo« in vojaške kolone. Vendar ljudje brez avtomobila ne kažejo svojega negotovanja do človeka z avtomobilom javno. Nasprotno, dobrikajo se mu in mu prigovarjajo:

»Pepi, ali bi me ne mogel jutri potegniti na Bled, saj imaš tako in tako opravke na Jesenicah. Dal bom za pol!«

(Pri tem seveda ne pove, ali bencina, ali vina. Ben-

cin ni posebno drag, vino je bolj zaželeno.)

»Mogoče bom.« odgovori veljavni mož, ki se mu v žilah pretaka bencin, v srcu pa izgorava olje. »Samo ne vem, če bo šlo že jutri, «Frgazar» mi nekaj nagaja, sveče niso v redu, ne vem, če dobi, Slovenija-šlauf» pravočasno rezervni montel in če bo motor sploh vžgal, ker je akumulator prazen. Če bo vse v redu, pridj jutri ob osmih k meni, te bom že potegnil do Bleda. Samo da veš, za pol boš pa dal!«

(Še vedno ostaja odprto vprašanje, česa pravzaprav pol.)

Prihodnje jutro ob osmih potrka Sosed pri Avtomobilistu. Ta že krepko spi. Ko se zbudi, je ura pol devetih, ko se obleče in pozajtrkuje, je devet.

»Samo pogledat grem, če bo hudič vžgal ali ne, sicer je pa vse v redu. Ta čas pa ti poučikaj Miško, ali naj ti pa žena skuha črno kavo. Koj bom nazaj.«

Miška je bila poučkana in kava popita, ko je prišel ob desetih Avtomobilist ves zasopel in umazan od raznih kolumazov in nedežnih olj.

»Hudiča, noče in noče! Ga bova pač malo porinila, potem bo takoj prijel.«

Gresta, porineta avto, enkrat na levo, dvakrat na desno. Motor je le enkrat rekel: »Hrrr-žžž-čih«. Ze je poskočil Avtomobilist k volanu, na vso moč je pritiskal na neke gumba, toda avto se je dokončno ustavlil in ni rekel nobene več.

»Vidiš,« je Avtomobilist govoril Sosedu, »to je vrag, ker ni v bližini nobenega klanca. Ko bi bil tu nekje klanec, bi ga spravila gor, jaz bi spustil bremzo in šel bi ko sveti Elija. Seveda, če ni klanca...«

Nič ni pomagalo. Oba, Sosed in Avtomobilist sta še enkrat porinila uporni avto naprej, nato je prisrkočila na pomoč še gospa, in tretjič bi poklicali še Miško, če ne bi slučajno prišel mimo krepki in uslužni smetar Bine in nesebično pomagal poriniti zlonamerni avtomobil. Končno je motor spregovoril »hrrr« in se ni več ustavlil.

»Ha, vidiš,« je poučil Avtomobilist Sosea, »ni ga čez mojega MTP. Užge ko strela, bencina skoraj ne rabi in olja požre manj, kot za solato. Kar sedi, kot bi mignil, bova na Bledu!«

Ura je že pol enajsta, Sosed sede in Avtomobilist pritisne na ustrezne gumba. Motor reče »hrrržž« in res, premaknejo se.

Do »Pomarancevca« je šlo vse glako. Tam se je pa neki nerodni tramvaj postavil čez pot in motor je crknil. Ko sta plačala globo in preprosila blage mimoidoče, da so porinili vozilo naprej ter se opravičila pri vseh prizadetih, sta srečno privozila do zaprte rampe. Ko so rampo odprli in je bila ponovljena še vsa procedura izpred »Pomarancevca«, sta ob zvonjenju šenkilavskega poldneva počasi odbrzela proti Sentvidu.

»Vidiš,« je med potjo razlagal Avtomobilist Sosedu, »ni ga čez mojega MTP. To ti je marka.«

Ne bom govoril o kosilu pri Cirmanu, pa tudi ne o muhketrpnem defektu, ki se je primeril v Medvodah; je črhnil ne bom o tem, da avto ni zvozil brezjanskega klanca in je bilo treba poklicati dva krepka konjčiča; niti ne bom izgubljal besed o tem, kako so pred Radovljico odgovedale zavore in je avto samo po čudu božjem ostal cel; še pisnil ne bom o tem, kako sta oba izmučena

POGLED V PRIHODNOST

Hleve, silose, skladišča ter ostale objekte imajo, živina pa vendarle še ni tako kvalitetna kot bi si želeli. Tudi ne more biti, saj kar preko noči vendarle ne gre. Če bi bilo važno le število, potem bi perspektivni plan dosegla dosti hitreje kot v predvidenih desetih letih. Vendar pa bo hkrati s povečanjem števila govedi od sedanjih 1800 na 4000 glav morala porasti tudi kvaliteta.

V sklopu posestva že tri leta deluje oddelek za arondacijo. Iz malih krp zemlje so v glavnem že nastale velike za sodobno obdelavo primerne površine. Vendar — arondacija in »plodnost sta dva pojma. Velika z letenomen zasajana niva lepo kaže svojstveno težavo ob združevanju malih parcelic. Sredi njive in še na nekaj krajih je žito zelo lepo, sicer pa bolj ali manj slabo. Treba je precej časa, da je z gnojenjem mogoče tako njivo oziroma njene dele usrezno kultivirati, je pa to seveda potrebno, prav tako kot spraviti različne uilmke na skupni imenovalec, če hočemo računski operirati z njimi.

Za silo so zdaj že nekako zagnojili in dosegli plodnost na vseh njivskih površinah. Za kultiviranje pa preostane za vse 6000 ha travnikov in pašnikov. Šlo bo postopno, po nekaki spiralski poti. Če bodo kultivirane večje površine, bo pridelek krme večji, v hlevih bo zato lahko več živali, te pa bodo dajale več gnoja. Vsakokratna razširjena reprodukcija bo tako lahko v razvoju zarisala nov spiralski krog. Predno pa bo v govejih hlevih 4000 glav (in od tega 2500 krav) pa se bo verjetno še večkrat zataknilo — zdaj tu, zdaj tam.

Treba bo graditi nove hleve. In kam z mlekom? To vprašanje je od vseh najvažnejše. Naši ljudje ga še zdaleka ne potrošijo toliko, da bi bil resničen sedanji videz, ki ga ustvarja tržišče, če se nam zdi, da je mleka preveč. Dobršen del lahko najde pot na tržišče in v predelavem stanju kot maslo in sir. Sila nerodno je zato, če se pri tem pojavj zavora v obliki premajhnih predelovalnih zmogljivosti. Sedanja vsestransko neprimerna mlekarna omogoča normalno predelavo le za dobrih 1500 litrov mleka, že konec tega meseca pa bo posestvo dajalo vsak dan 8000 l mleka. To zavoro bo potrebno čimprej odstraniti, to se pravi uresničiti načrt, po katerem bodo s 130 milijoni dinarjev zgradili novo mlekarno, katere dnevna zmogljivost bo znašala 15.000 litrov.

Popolna rešitev vprašanja »hiperprodukcije« pa je v tem, da bo velika in moderna proizvodnja morala nujno povzročiti znižanje cen. Tudi ljudje na kočevskem posestvu so potrošniki. Zato je jasno, da je čimj vseh prizadevanj njihovega delavskega samoupravljajca proizvodnja po takih cenah, da si bodo kot potrošniki tudi sami lahko vsaj kdaj pa kdaj lahko privoščili zdaj tako nevsakdanje maslo in

Mednarodna mladinska seminarja in Zadra

CK Ljudske mladine bo organiziral od 1. do 10. julija v mednarodnem mladinskem taborišču v Dubrovniku seminar »Mladina in sodobni industrijski razvoj«. Organizatorji seminarja bodo omogočili udeležencem, da bodo lahko prisostvovali kongresu delavskih svetov od 25. do 27. junija v Beogradu, ako bodo želeli, ter obiskali nekatere kraje v državi.

Od 17. do 24. julija bo v Zadru IV. mednarodni seminar »Pota socializma«. Tega seminarja se bodo udeležili zastopniki organizacij socialistične mladine iz Evrope ter mladi socialisti z izvenevropskih držav. Razpravljali bodo o sodobnih problemih mednarodnega delavskega gibanja, o vplivu socialističnih sil na mladino in o vlogi naprednih sil v mednarodnem mladinskem sodelovanju. Razen domačih predavateljev bo povabilen tudi nekaj uglednih voditeljev socialističnega gibanja v Evropi. Da bi predavali udeležencem seminarja. (Jugopres)

Naš znanstvenik predaval na pensylvanski univerzi

Naš znanj elektrotehniški strokovnjak prof. dr. Avčin z ljubljanske univerze, ki se sedaj mudi v ZDA, je nedavno na povabilo univerze v Pensylvaniji predaval na tamkajšnjem oddelku za elektrotehniko o enem najbolj zamotanih vprašanj današnje elektrotehnike, o enotih v magnetizmu. Prof. Avčin, ki je mednarodni strokovnjak na področju enot elektrotehnike, je smel tako pritiča, da na univerzi v Pensylvaniji prikaže najnovejšo problematiko na tem področju. Dandanes, ko se je izmagnitva strokovnjakov pokazala kot izredno uspešno orodje in se v pomoči visokozaradih držav nerazviti, temveč še posebno kot orodje za medsebojno spoznavanje ljudstev in njihovega mišljenja, je treba v vsakem nastopu naših znanstvenikov sledati tudi napore Jugoslavije, da po svojih močeh sodeluje v mednarodnem svetu.

Kot smo že poročali, je imel prof. Avčin med svojim bivanjem v ZDA tudi vrsto predavanj o Jugoslovanskem alpinizmu, ki so zbudila veliko pozornost med tamkajšnjimi ljubitelji.

A. S.

Mladina in združništvo

S posvetovanja pri okrajnem odboru SZDL za goriški okraj

V goriškem okraju je 100 splošnih kmetijskih združenj, ki imajo nad 13.800 članov, med temi pa je 560 mladincev. Aktivni mladih združnikov, kolikor ponekod obstajajo, niso delavni, mladina pa se tudi brani sodelovanja v združenjih odborih, menda z edino izjemo zadruge v Cerknem, kjer je mladina odločno zahtevala, da morajo priti na kandidatsko listo za upravni odbor tudi mladi člani. V Otaležu pa so nasprotno mladinci odločno sodelovanje, čeprav so bili v obdobju doslej dokaj uspešni. V splošnem je v odborih tudi premošeno ženski. Vsekakor bo treba v bodoče temu posvetiti več skrbi, pomagati pa naj bi tudi politične organizacije.

Ponekod so izvolili v nove upravne odbore kmetijskih združenj take člane, ki so dobri gospodarji: le na svojih kmetijah. Tu nastaja vprašanje če bodo imeli ti ljudje dovolj moralnih in političnih kvalifikacij za uspešno vodstvo združenj in če bodo stremeli za napredkom združništva. O vsem tem so razpravljali kmetijski strokovnjaki predstavniki okrajne zadruge zveze in gospodarska poslovna zveza na posvetu, ki ga je sklical okrajni odbor SZDL. Tu so tudi ugotovili, da predvsem manjše zadruge ne stremijo za ustvarjanjem dobičkov, čeprav

imajo za to možnosti. Več smisla pa imajo za to večje zadruge, ki stremijo za povečanjem svojih osnovnih sredstev, predvsem z nabavo strojev in motornih vozil. Vendar so imeli ponekod strojni odseki izgube. Bilo bi prav, da bi v bodoče članje združenj bolj vestno izpolnjevali svoje finančne dolžnosti.

Kmetijske zadruge so predlagale na zborih ponekod boljše, ponekod slabše izdelane gospodarske programe. Le-te so tudi vedle ali manj sprejemali, ne da bi se razvila o njih širša razprava, ki naj bi prispevala k njihovi izpolnitivnosti. Vzrokovi za to je več. Največja krivda pa bo nedvomno v tem, ker so bili programi šele ob koncu dnevnih redov in združniki po večerurnem zasedanju takrat niso imeli vedno volje za živahnega razpravo. Razen tega kmetovalci pri teh programih niso materialno zainteresirani in zato jih izvajanje programov ne zanima tako kot bi jih moralo.

Kljub vsem slabostim pa je v zadnjem času je viden napredek pri načrtu obnovi vinogradov in sadovnjakov ter reji plemenite rodovitne živine. Zasluga za to gre predvsem pospeševalnim odborom. Zadruge so lani ustvarile okrog 85 milijonov dobička, in to predvsem na račun odkupa poljskih pridelkov.

SIŠENSKI OTROCI NA IZLETU

Društvo prijateljev mladine terena »Hinko Smrekar« iz Šiške je priredilo za otroke svojega terena lep izlet. Z dvema avtobusoma so obiskali Begunje, Drago na Gorenškem, Vrbo, Bled in Vintgarško sotesko. Ker je bil lep sončni dan, so bili otroci z izletom zelo zadovoljni in jim bo ostal še dolgo v spominu.

CELJE ZA DAN BORCEV

Pripravljajo se že tudi na mestni praznik

Posebna komisija pri občinskem odboru Zveze borcev v Celju je že izdelala program prireditev na čast Dneva Borcev, to je 4. julija ter na čast praznika mesta Celja 20. julija. Na dan pred praznikom Dneva borcev bodo osnovne organizacije Zveze borcev povabile na razgovor partizanske vdove in stare padlih borcev. Isti dan v večernih urah pa bodo osnovne organizacije Zveze borcev pripravile slavnostne delovne sestanke vseh članov. Delovnemu programu sestanka bo sledil zabavni del. V večernih urah 3. julija bo razsvetljen tudi Stari grad. Na sam praznik Dneva borcev bodo budnica, nato pa zbor vseh članov na terenih, odkod so bili vsi skupaj podali k prvi osnovni šoli, kjer bo odkritje spominske plošče. Gre za odkritje spominske plošče na hiši, oziroma na šoli, v kateri so Nemci med okupacijo razrušili slovenske družine. Tu so ločili otroke od staršev in jih nato ločeno pošiljali v najrazličnejša taborišča. Po odkritju spominske plošče bodo šli člani Zveze borcev na izlete v bližnje partizanske kraje.

20. julij je praznik mesta Celja. Ta dan 1941. leta je bila ramelj ustanovljena prva celjska četa. V spomin na 16. obletnico tega borbenega dosežka bo 20. julija ob 8.30 uri v Celjskem gledališču skupna slavnostna seja občinskega ljudskega odbora ter občinskega odbora Zveze borcev. Pol ure za tem pa bo pred gledališčem slavnostno razporeditev prapora občinske organizacije Zveze borcev. Ob 9.30 bo še odkritje spomenika NOB na trgu pred gledališčem. Naslednji dan, to je 21. julija bo ob 19. uri šofetini tek članov in članic celjskih delovnih kolektivov, ob 20.30 pa bo v mestnem parku kratka slovesnost z govornim ter kulturnim programom. Na dan 22. julija pa bodo organizacije Zveze borcev znova pripravile več izletov v celjsko okolico.

MURSKA SOBOTA

BORBA PROTI TRAHOMU. Letos bodo v Agashi dolini in v občini Petrovci-Salovci organizirali preventivne zdravstvene pregledne glete trahoma. V Agashi dolini se je v zadnjih letih preselilo precej prekmurških sezonskih delavcev. Prav tam delajo pa nimajo nobene stalne trahomske postaje. Zdravstvena služba v Pomurju je v borbi proti trahomu dosegla zelo lepe uspehe, saj se je številno bolnikov zdravilo od 6000 ob osvoboditvi na 350. Madžarske okupacijske oblasti so namreč zdraviljenje trahoma zamenjale in omogočile, da se je med vojno zelo razširil. Trahomske sestre pregledajo po trikrat na leto vsako družino, ki je obolela za trahomom. Prav tako stalno pregledujejo šolske otroke in ostale prebivalce v okuženih področjih. Središče te nevarne očesne bolezni je v beltiški občini, ki posveča zato temu problemu posebno pozornost. Tako ima občinski ljudski odbor Beltičini stalne protitrahomske postaje v Beltičinu, Odrančih, Grosčevih in Bistrici. Na področju beltiške občine je še vrsta pomembnih postaj za borbo proti trahomu.

NAGRADE ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA. Na velikem zborovanju s sardarjev in vinogradnikov v Pomurju so nagradili najboljše sardarske-vinogradniške odbore pri kmetijskih združenjih. Prvo, drugo in tretje mesto so prisodili odborom v Ljutomeru, Radgoni in Mačkoviču. Sledijo jim po vrstnem redu odbori pri Gradu, Križevcih pri Ljutomeru, Bukovcih in Cepinju. Prav tako so nagradili najboljše skropilne ekipe pri kmetijskih združenjih. Prvo mesto so prisodili Kapeli, tej pa sledijo skropilne ekipe pri KZ Čven, Borečih, Kuzma, Kobilih, Berkovcih, Petotca, Gornji Petrovci, Moščanci, Murska Sobota in Cankova. M. K.

Lep jubilej

Na Jesenicah je malo tako pridnih in poirtvovalnih delavcev množičnih organizacij kot je Angela Weissova, po domače Strmulnikova. Te dni praznuje 60-letno rojstvo. Ker ji je njen zakoniti tovariš pregodaj umrl si išče utemje predvsem v delu. Pred kratkim je praznovala 35-letnico udeleževanja na železniškem odrih. Marljivo tovarišico želijo zakoniti prijatelji še mnogo zadovoljnih in uspešnih let. P. P.

Vesti iz Maribora

POTREBA PO NOVEM HOTELU. Na gostinskih forumih so že večkrat razpravljali o gradnji novega hotela v Mariboru oz. o razpisu enega izmed mariborskih hotelov. V prvih petih letih bi Maribor potreboval najmanj sto novih postelj, če bi želeli zadostiti vedno večjim potrebam gostinskega in turističnega prometa. Dogaja se namreč, da večje turistične skupine iz tujine prenočujejo v sosednem mestu v velikih številih hotelov in postelj. Posebno kritično je pomanjkanje v sezonskih mesecih, ko si morajo pomagati z zastilnimi ležišči.

In nekaterih drugih krajeh. Upravnik Železniškega doma je VILJ RACIČ, predsednik Okrajne gostinske zbornice Maribor in priznani kuharski strokovnjak. Nedavno je v Mariboru organiziral uspešno kulturno razstavo in prejel najvišje odlikovanje za do v železniškem domu prisilni na svoj račun še tako razvajan gostje. Cena celodnevne penziona ho znašala od 60 do 75 dinarjev in ho odvisna od lege sobe in komforta. M. K.

Praznik mladosti v Vidmu-Krškem

POPRAVILNO AVTOMOBILSKE CESTE NA POHORJU. Ero najvažnejši vprašani turisti na Pohorju je ureditev avtomobilske ceste. Motorni promet je vsak dan večji in bodo lastniki motornih vozil kljub zimski raje potovali s svojim vozilom na Pohorje. Gostinska zbornica v Mariboru je že predlagala izboljšanje popravilo ceste do odcepa, od odcepa do posameznih planinskih domov in koč pa delno novo trasiranje.

MARLJIVA DRAMSKA SEKCIJA. Pionirska dramska sekcija delavske prosvetnega društva »Soboda Labor« je uprizorila v letu 1937. v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru igrice »Snežna kraljica« in »Car Trojana«.

JAVNI NASTOP MLADIH GLASBENIKOV. Družina glasbenikov Sola »Tabor« v Mariboru bo v petek, 17. maja, priredila v Kazinišči dvorani javni nastop svojih učencev. Členi bodo izvajali skladbe za klavir, violino, kontrabas in trobento. Ob tej priložnosti bo nastopil tudi šolski godalni orkester.

PRIPRAVE ZA SEZONO. Na železniškem domu na Pohorju se pripravljajo na glavno turistično sezono. Dosejli so sprejeli že prijave iz Vojvodine, Reke, Splita

Trbovlje

V zasavskem okraju so zadnje mesece sprejeli v ZK okrog 300 novih članov, ki jim vodstva Zveze komunistov posvečajo veliko pozornost. Tako bodo v poletnih mesecih posebni seminarji za novospojete člane, ki bodo poslušali predavanja o osnovah marksizma, zgodovini Zveze komunistov, vlogi Zveze komunistov v novih družbenih odnosih itd. Občinski komiteji ZK so že predvideli predavatelje, za katere bo OK LMS organiziral poseben seminar, kjer bodo lahko izmenjali misli o temah in o ostalem v zvezi z organizacijo seminarjev. -nc

Praznik mladosti bodo zaključili v nedeljo, 26. maja. Dopoldne bodo še razna poifinjalna tekmovalja, popoldne pa nastop telovadcev in mladih gasilcev. Po končanem tekmovalju v odbojki bo zbor vseh tekmovalnih ekip, razglasitev rezultatov, razdelitev pokalov, zveket in diplom. Po končanem zborovanju bo zabava v Združenem domu v Leskovcu.

Poleg te omenjenega bodo v času od 19. do 26. maja tudi svečani mladinski sestanki, na katerih bodo sprejemali nove člane. V tem času bodo v posameznih krajih predvajali mladinske filme. Občinski komitej LMS se je obvezal, da bo v času praznovanja ustanovil tri nove organizacije Ljudske mladine. Tudi pionirski odredi bodo na svečan način sprejemali nove člane. -nc

BLIŽU in DALEC

Zlata poroka
Zakonca Alojz in Marija Rauh iz Sivaškega Laza v Kolpski dolini sta te dni slavila zlato poroko. Na slovesnosti na njunem domu so se zbrali predstavniki okrajne, nekdanji partizani in drugi, da bi jim čestitali. Oba zakonca imata za seboj dokaj težke čase. Med minulo vojno se je vsa družina že zgodaj vključila v aktivno delo za OF in NOB. V začetku razvijanja ljudske oblasti je bil tovariš Rauh prvi predsednik OLO Kočevja. Oba zakonca imata tudi več odlikovanj. Vsi nekdanji partizani, ki smo našli zatočišče pri tej družini, želimo slavljenčema še mnogo let zdravlja in zadovoljstva. (or)

Kočevje
Delo invalidskih organizacij v kočevskem okraju je bilo lani dokaj uspešno, saj so dosegli invalidi vidne uspehe predvsem na področju družbenega upravljanja. Kljub vsemu pa je po nekaterih občinah še občutiti premajhno skrb za invalide. O vsem tem in še drugem so razpravljali na nedavnih skupščini in ob koncu sprejeli vrsto pomembnih sklepov, ki bodo prispevali k še boljše mu delu v bodoče. (or)

Motorni vlak stoji tudi v Poljanah. Prebivalci Poljčan so z zadovoljstvom pozdravili sklep železniške uprave o postanku motornega vlaka Maribor-Ljubljana tudi v Poljanah. Tako je v divalcem Poljčan in bližnjih krajev v Dravinjski dolini omogočeno hitro potovanje v Ljubljano in nazaj. Dosejli so se morali za potovanje v Ljubljano posluževati zgodnjega jutranjega vlaka. O potrebi postanka motornega vlaka v Poljanah smo v našem listu pred dnevi že pisali in opozorili na to željo in potrebo prebivalcev Poljčan.

Skojka Loča
Planinsko društvo, ki bo letos slavilo 50-letnico obstoja, je te dni priredilo skupno z Ljudsko univerzo predavanje o Kaliforniji in

Suha Krajina
Za pred leti so začeli graditi vodovod za Suho Krajino. Nekaj časa so dela potekala kar v režu, zdaj pa so ostala, ker je zmanjkalo finančnih sredstev. Precej prizadeje se počitujti zlasti prebivalci Hini in nekaterih drugih vasi. Tudi v Prevalah bi radi imeli vodovod če se ne drugod, vsaj v šolskem poslopju. V zelo težavnem položaju so prebivalci Suhe Krajine ob sušah, ko jim zmanjka vode in če so prisiljeni voziti iz doka oddaljenih krajev. Prav zaradi tega upajo, da bodo njihove želje kljub vsem težavam kmalu uresničili. (or)

Velenje
Kmetijsko gospodarska šola v Velenju pridno nadaljuje s praktičnim poukom znanosti. Gojenci skropijo polja proti plevemu, delajo v vrtu in se marširajo. Poleg drugega se bodo udeležili tudi tečaja za molžo. Tako bodo z vse praktično dejavnostjo lepo povežali teoretični pouk, ki so ga zaključili koncem marca.

V maju je zmrazil
Dne 5. maja je zmrazil v snežnem metelu, ki je divjal po severni Primorski. Jožef Hvala iz Lokovca, ki je v domači gostilni in se vračal popolno proti domu. Obležal je pod cesto, kamor je zdrsnil in si brkone ni mogel več pomagati. Po usotvrditvi izvedenca se je še dolgo potem upiral smrti in zaman skušal priti spat na cesto.

Pokojnik Jože Hvala je bil kljub svoji bolezni zelo delaven in zaveden državljan. Med NOB je bil partizanski učitelj, nato prvi tajnik KLO že l. 1944. Po osvoboditvi je opravil celo vrsto funkcij pri okrajnem ljudskem odboru in domačem krajevem odboru. Kot tajnik kmečke obnovevne zadruge in eden prvih organizatorjev le-teh. Delal je tudi v prosvetnem društvu že pred vojno. -ha

Grabnarjev oče — Janez Kos in Savelj bo te dni star 82 let

Grabnarjev oče

fantje puško opazili že takoj prvi dan. Za Savo je ležalo takrat polno municije in vojskih bajonetov. Tudi njim so te stvari ugajale. Nabrali so si jih in jih doma skrili v podstrehi za tramovje. Takrat so opazili puško. Lepo, svetlo novo puško. Vsak dan, ko je bil oče na delu, so jo fantje jemali izza strešna. Eden je stražil v veži, da bi jih mati ne presenetila, ostali pa so se igrali z njo. Gledali so skozi puškino cev, merili z njo, prožili in streljali, seveda brez patronov. Fantje takrat niso slutili, kako prav jim bodo prišle čez dvajset let te vaje. Oče pa je še med delom večkrat mislil na puško. Govoril je o njej tudi drugim železničarjem.

»Glejte,« je rekel. »Tako lepo nas je učil Kristan, kaj moramo storiti, ko pride naš čas. Zdej je prišel, mi pa le govorimo. Zakaj jih z orožjem ne prislidimo, da nas bodo poslušali?« Grabnarjevega očeta so imeli takrat zaradi takih nazorov za preveč levo usmerjenega.

»Časi so bili takrat takšni, da ni bilo nič čudnega, če je nekega dne Grabnarjev oče prinesel domov puško. Skoraj novo avstrijsko mavzarico in sto nabojev zraven.

»Ježeš, kaj pa to?« je rekla mati. »Saj je vendar konec vojne!« Oče pa je puško lepo očistil, jo namazal in spravil v podstrešju za tramovje tako, da sicer ni bila na očih, pa vendar precej pri roki, če bi bilo treba.

»Prava vojna se bo zdaj šele pričela,« je rekel oče mirno. »Potrebovali bomo orožje.« — To je bilo nekaj tednov po prvi svetovni vojni. Takrat je bil Grabnarjev oče že nekaj čez štirideset let star. In ko je pozneje razmišljal, zakaj je pravzaprav vzel puško, si niti sam ni mogel prav odgovoriti. Ko je puško videl, kako je ležala na vagonu, mu je kar šinila v glavo misel, da jo bo potreboval in da bo z njo bolj varen. Pa jo je vzel. Svoji fantom jo ni pokazal. Varno jo je skrnil pred njimi. Igrali bi se z njo, pa bi lahko prišlo do nesreče. Da, skrnil je puško tudi pred svojimi otroki. V glavnem pa jo je skrnil pred žandarji. Pa so

na Zaloško cesto, je malo manjkalo, da Grabnarjev oče ni šel domov po puško. Predlagal je, da bi jih imeli vsi, pa so voditelji ostro nastopili.

»Brez orožja! Kaj mislite, da smo uporniki?« Nekaj z njimi ni v redu, je čutil v sebi Grabnarjev oče. Ubogal je in šel glavo rok z drugimi tovariši. In ko so začeli žandarji streljati na mirne demonstrante, se je Grabnarjev oče jokal. Jokal od jeze. Da ni mogel žandarjem odgovoriti! Da se je pustil tako neumno izdati! — Doma so ga kot upornika iskali žandarji, on pa se je skrival nekaj dni za Savo. Potem so mu dali mir. Mir pa je nastal tudi v očetu. Bo že prišel čas, ko bomo nastopili, je upal. Da bi takrat le še imel moči.

— Leta so tekla. Enajst otrok, še nekaj let službe, pokoj in težko življenje. Le vsako leto na obletnico zaloškega pokolja je vzel Grabnarjev oče puško izza tramovja in jo navljal spomine. Devetnajst let je premazal. Devetnajst let je tako obgojil v sebi željo, da bi maščeval padle tovariše in uresničil sanje, v katere je veroval, ko je bil še mlad in ko je poslušal predavanja o socializmu. Z grozo pa je vsako leto opazil, da mu moči usihajo, da bo sam težko kaj napravil.

Prišla je druga svetovna vojna. Fašisti... Grabnarjev oče je bil zdaj že star. Skrivilo ga je v hrbtu. Toda: »Imam sedem sinov. Kot gora velike, zdrave in močne fantje!« Na svoje otroke je Grabnarjev oče zelo ponosen. In zdaj je stavlil vse upanje n nanje. Nekega dne, jeseni leta 1941, je povedal svojim fantom zgodbo, ki jo je v sebi tlačil dvajset let. Zgodbo z Zaloške ceste. In pokazal jim je puško. Fantje so se muzali. Niso pokazali očetu, da zanjo vedo že ves čas, niti mu niso povedali, da so jo proti fašistom že to jesen uporabili.

Preden je kostanj pred hišo vzcvetel, so odšli fantje v hosto. Pet partizanov je dala Grabnarjeva hiša, pet prvoborcev. Ostale otroke so odpeljali v internacijo. Doma sta ostala mati in oče sama. Stalno preganja-

Planinski muzej pripravljajo

Planinsko društvo na Jesenicah je prav gotovo med najboljšimi v Sloveniji. To dokazuje dejstvo, da se je odločilo ustanoviti velik Triglavski planinski muzej na Jesenicah. Zanj je precejšnje zanimanje med planinci iz Trente in vse Gorenjske. Muzej naj bi obsegal vse dragocene planinske zanimivosti, od prvih začetkov do danes. Dosejli so jeseniški planinci vsepovsod naleteli na razumevanje in tako zbrali že precej rednega gradiva.

Ustanovitevemu Triglavskega planinskega muzeja, ki ga bodo uredili v stari Buardovi graščini na Stari Savi na Jesenicah je uspejo zbrati ob sodelovanju z vsemi planinskimi društvi v Posočju, Bohinju in Zg. Savski dolini marsikatero dragocenosti, za katere dosejli že nismo vedeli. Bohinjeci so prispevali bogato zbirko predmetov, slik in dokumentov, ki nas spominjajo na prvo planinsko bratovščino triglavskih prijateljev in prvih planincev, ki so se povezovali na Triglav in druge gore. Tudi iz Zg. Savske doline so dobili mar-

sikaj zanimivega. V Trenti pa so zbrali pisano zgodovino znanih trentarskih lovcev in gorskih vodnikov, ki so ponesli vest o našem veličastnem planinskem svetu daleč prek meja naše domovine. Zbrani so podatki o gorskih vodnikih Pavru, Modu, Siku-Medvedu, Krvanji, Kopicarju in drugih.

V muzeju pa ne bo zbrano samo bogato zgodovinsko gradivo, temveč tudi zgodovina naših piroparjev, drenovcev in skalafev, pa tudi naših vrhunskih alpinistov, Jeseniški planinci so že tudi zbrali številno domačo in tujo planinsko literaturo, v muzeju pa bo tudi bogata zbirka planinskih znakov, klinov, cepinov, derez, krošenj, krpej, smučij itd.

Skromen začetek razvoja Triglavskega planinskega muzeja bodo prikazali na planinskih razstavah, ki jo bodo odprli na Jesenicah v soboto, 18. maja, v okviru mladinskega festivala. Nedvomno si bodo to razstavo ogledali številni ljubitelji naše planinske zgodovine, planinci in drugi. U. Z.

Grabnarjev oče

na, brez živiliških kart vso vojno in vse so jima pobrali, kar je bilo kaj vrednega pri hiši. Ko je mati zadnje leto vojne umirala v bolnišnici, očetu niso dali dovoljenja, da bi jo obiskal. — Trikrat je takrat vzcvetel kostanj pred hišo in trikrat razmetal bodičasti sad. Oče je zvedel, da je padel sin Stefan-Aleksij na Dolenjskem, da sta padla še Jožef-Don in hči Francka-Zdenka. Na samem se je jokal. Pred materjo ne, pred ljudmi pa še manj. Ko pa je prva bolnica v njem polegla, je premišljeval:

»Stefan je vzel s seboj mojo mavzerico. Je pokazal vragom, kako pojje? Jel Prav gotovo jim je. Za vse nazaj, tudi za one z Zaloške... Saj je bil moj sin!«

Skoraj vsa vas se je izogibala Grabnarjeve hiše med vojno, da bi ne padel kakšen mažed in sum na znanca ali soseda. Bili so vedno pazili na hišo, vsak teden so delali preiskavo, zapirali so očeta in iz zasede so celo streljali nanj. Grabnarjev oče pa je hodil vzvratno po vasi, kolikor je pač mogel, čeprav sta z ženo doma prejokala marsikateri večer.

Pet otrok med partizani, pet prvoborcev!

Te dni, bo Grabnarjev oče star dvainosemdeset let. Ves zgrbljen je in obraz lina razoran. Slabo že sliši in težko govori. Okoli hiše še malo brklja, vnuke pazi in kdaj pa kdaj pove kakšen utrinek iz svojega življenja. Tisto najrajši, in takrat oživi kakor mladenič, kako težko je v svobodi čakal vrnitev svojih otrok. Brez solz, nemo je dočakal prvega. Gledal ga je dolgo, noge so ga bolele v kolnih. Hotel se ga je nagledati. Nagledati za vseh deset otrok, za vsa leta nazaj. Potem ni mogel več vzdržati. Odvrgl je molitko v razor in razprostri roke.

»Sin...!« — Ko jih je imel zopet skupaj, vse preživelo, zdrave, močne, in ko mu je vsak izmed njih povedal, kaj vse je doživel ta leta, je oče le molčal. Pravzaprav jim ni imel povedati ničesar. Saj sam ni niti takega doživel, čeprav je bil vsa leta, vse dni, vse ure in minute v mislih z njimi. Z vsakim posebej. Od sreče ga je v grlu-stiskalo ganotje. To mu je bilo največje plačilo za vse. Kaj medalje in kaj vse drugo!

Jak

3a dom in družino

TUDI TRGOVINA LAHKO POMAGA

K razbremenitvi zaposlene žene lahko dokaj pripomore tudi trgovina. Res je, da je že storjen korak dalje, vsaj ponekod, kjer dostavljajo posamezne poslovalnice na dom matico in specializirano, vendar pa bi bilo prav, da bi v bodoče trgovska mreža sprelela to v sestavni del postrežbe. Gospodinje na vzame mnogo časa tudi raztresenost trgovin, tako zelenjadnih, specializiranih, mlečnokarn, pekarn, mesnic itd. t. j. tistih trgovin, v katerih kupujejo vsakodnevno blago. V Ljubljani so n. pr. začeli pri mestnih blokih v Siskii graditi stavbo, kjer bodo imele svoje prostore čiste poslovalnice, ki jih gospodinje dnevno obiskujejo. Tako bodo izgubile gospodinje mnogo manj časa za nakupovanje, a tudi težkih bremen jim ne bo treba več nositi tako daleč. Take lokacije bi lahko odpirali tudi trgovci, kjer je premalo trgovin. Ni nujno, da so ti lokali razloženi, le da so to dobro organizirane trgovine, dobra postrežba in da ustrezajo osnovnim higienskim, principom trgovanja. Potrošniški sveti, stanovjske skupnosti, trgovske zbornice naj bi tudi proučevale vse možnosti za osnovanje takih lokalov.

katerih proizvodih razgibali trgovino, da bi bila prožnejša in da bi skušala potrošnike tudi zadovoljiti.

Tudi razni gospodinjski pripomočki, ki so kvalitetni bi lahko hitreje prodrali v naša gospodinjstva, če bi jih gospodinje zahtevale. Cestokrat pa jih te niti ne poznajo, prodajalec pa jih ne ponudi, niti ne svetuje njihov nakup. Tako ni povpraševanja, in trgovina ne nabavlja več takega blaga, ki »ne gre«.

Tako lahko zavodi za pospeševanje gospodinjstva mnogo pomagajo gospodinjam s pomočjo raznih tečajev, kjer jih kdaj pa kdaj seznanjajo z novimi proizvodi, njihovimi prednostmi, a tudi napakami in neuporabnostjo. Tako bi lahko bila stalna oblika večerni tečaj za gospodinje po mestih, saj je to čas, ko se gospodinje najlaže odtrga od družine. Nedvomno bi bil odziv v teh stalnih tečajih vedno dovolj velik, saj vsaka žena skuša izboljšati svoje gospodinjstvo in se naučiti česa novega, kar koristi njej, družini, a tudi — denarnici. V.K.

Pri igri na soncu

Pospeševanje gospodinjstva v Zasavju

V trboveljskem okraju so že pred dvema letoma ustanovili zavod za pospeševanje gospodinjstva, ki je v tem kratkem času dosegel lepe uspehe. Tako je v teh dveh letih organiziral kar 55 gospodinjskih tečajev, ki se jih je udeležilo 1236 žena. V istem času je organiziral tudi 8 seminarjev za kuharice v mlečnih kuhinjah na solah, ki jih je obiskovalo 112 žena. Mlečne kuhinje obstojajo že na 68 solah.

Ker se je gospodinjska pospeševalna in izobraževalna služba po ustanovitvi zavoda za pospeševanja gospodinjstva tako zelo razmahnila, da vse te de-

javnosti več dni bilo mogoče spremljati in usmerjati; iz okrajnega centra, se je pokazala potreba po ustanavljanju občinskih gospodinjskih centrov. Le-ti obstojajo že v sedmih občinah in so v kratkem času svojega delovanja dosegli že kar lepe uspehe. Tako so ob pomoči zavoda organizirali številne seminarje za kuharice v mlečnih kuhinjah, dalje seminarje za konzerviranje, za pripravo kolin, za shranjevanje ozimnic in druge. Poleg tega so občinski gospodinjski centri organizirali tudi 36 gospodinjskih, šiviljskih, kuharskih in drugih tečajev, 5 tečajev za pripravo sadnih so-

kov, 5 tečajev za ureditev vrtov, 2 tečaja za perutinarstvo itd. Skozi vse te tečaje je šlo 1160 žena, kar je že lep uspeh. Gospodinjski centri v posameznih občinah so organizirali tudi 30 enodnevnih tečajev za pripravo kolin in za konzerviranje sadja ter zelenjave, ki se jih je udeležilo 320 žena.

Kakor vidimo, je gospodinjska pospeševalna in izobraževalna dejavnost v trboveljskem okraju zelo razgibana. To je nemalo zasuga tudi Socialistične zveze in drugih političnih organizacij, ki so pokazale veliko razumevanje za potrebe gospodinjske pospeševalne službe. Zaradi tega ni nič čudnega, če so gospodinjski centri dosegli lepe uspehe tudi pri razvijanju uslužnostne dejavnosti. V Trbovljah je gospodinjski center dal pobudo za ustanovitev ljudske kuhinje, kjer žene lahko dobijo tople obroke hrane za na dom. Cene posameznih obrokov so primerne, saj stane kosilo samo 70 dinarjev. V Trbovljah so ustanovili tudi javno pralnico in kralnico, katerih uslug se trboveljske žene že v precejšnji meri poslužujejo. Take uslužnostne delavnice namenjajo ustanoviti tudi v Zagorju. Gospodinjski center v Brezicah je nabavil večje število gospodinjskih strojev, ki jih proti oškodovani daja na uporabo brezplačno gospodinjam. Vsa ta razgibana dejavnost v okviru zavoda in občinskih gospodinjskih centrov pa ima za cilj, da čimbolj izboljša delovne žene, jih razbremeni v gospodinjstvu in jim na ta način omogoči več prostega časa za počitek in razvedrilo, kakor tudi aktivnejše družbeno udeleževanje.

Trojčice iz Oplotnice imajo vzorno mamico

Ko smo pred dnevi hodili skozi Oplotnico, smo se spomnili, da so v tem kraju doma trojčice, ki so se nekako pred letom dni rodile v mariborski bolnišnici. Njihovo rojstvo so zabeležili skoraj vsi naši ča-

spisi, saj se trojčki ne rodijo pri nas vsak dan in je bilo rojstvo treh Založnikovih deklic tudi prvi primer v mariborski bolnišnici v sto letih njenega obstoja.

Zanimalo nas je, kako napreduje zanimive deklice in poiskali smo Založnikovo družino. Njihova kuhinja v pritičju visoke hiše je bila prazna. Po strmih lesenih stopnicah smo prišli do sobe, kjer spi in preživlja večidel dneva osemčlanska družina. V skromno opremljeni, toda čisti sobi smo našli Založnikovo mamico, ko je ravno previjala eno svojih deklic.

skupaj 6 otrok, od katerih ima najstarejša deklica 10 let.

»Kako zmorete vse delo?« smo jo vprašali.

»Zjutraj vstanem ob 4., sicer res ne bi zmogla«, nam je odgovorila. »Potem sem ves dan na nogah, do pozne noči. Edina sreča, da deklice ponoči pridno spijo. Koliko je dela samo s pranjem, saj operem vseh 52 plenit, lolikor jih imam, dvakrat dnevno!«

»Ali vam daje svet za socialno skrbstvo kakšno pomoč?« smo jo poprašali.

»Mesečno dobim 3000 din poleg otroških doklad, ki znašajo za vseh 6 otrok 12.000 din. Toda samo za mleko dam mesečno 4000 din. Pomoč, ki jo daje občina, naj bi bila za postrežnico. Toda raje sama bolj pritegnem in izhajam brez pomočnice. Za znesek 3000 din pa mi sestra-obiskovalka vsak mesec nakupi milo, pralni prašek in podobne praktične stvari. Vendar včasih tudi tega zmanjka. Tedaj skuham bukov pepel in si sama pripravim potreben lug za pranje. Perilo pa mora biti čisto, če hočem, da bodo otroci zdravi. In res se nikoli nismo imeli zdravnikova in hiši zaradi njih«, je ponosno dodala skrbna mamica.

Nismo vedeli, koga naj bolj občudujemo — skrbkana deklica ali požrtvovalno mamico, ki zasluži za svoje težaško vsakodnevno delo res vse priznanje. Kolikor čujemo od mamice, ki neguje svojega »čička, da tožijo, koliko imajo dela. Ali si lahko zamislijo, kako bi izgledalo, če bi morala previjati, pestovati, hraniti in še celo dojiti — tri namesto enega.

»Malokatera bi imela svoje otroke tako lepo negovane, smo dejali, ko smo odhajali od Založnikovih. To zmore res le dobra, nesebična materiška ljubezen, ki ne pozna ovir v skrbi za otrokovo srečo.

(ip)

NEKAJ JEDILNIKOV

KOSILO: Juha iz zelja — Posebni žličniki — Čebulina solata. 290.

Juha iz zelja: Zeljnato glavo zrezano na rezance. Zelje parimo na 3 dkg prekajene slanice in na žebulki. Ko je mehko, zalijemo z vodo, pridenemo dva na kocke zrezana krompirja. Juho zgostimo s prežganim in ji pridenemo kranjsko klobaso, zrezano na kosičke.

Posebni žličniki: Raztopimo 10 dekagramov surovega masla, pridenemo 20 dkg bele moke in zalijemo s 6 dcl vrelega krova. Testo mešamo toliko časa, da postane gladko, in nato primešamo še vročemu 3 jajca. Z žličko zakuhamo fete obhajeno testo, nakar naj vre 10 minut, jih odcedimo, prelijemo z mrzlo vodo in zabelimo s maslom in drobtinicami.

Nekaj kapljic

- ODSTRANJUJE vonj iz ust ves dan
- UNICUJE aspešno neprijeten kadičev dih
- OSVEŽUJE prijetno usta in grlo
- VEČA samozavest in simpatičnost

Svež dih — siguran nastop

MODA na italijanskih ulicah

Severna Italija, ki ima podobno podnebje kot ga imamo mi, ni še poletno razpoložena. Zato srečujemo še mnogo lahkih plaščev in letnih kostumov na italijanskih. Ki hite po mestnih ulicah. Kostumi so sploh moda letošnje pomladi in so izdelani iz najrazličnejšega materiala, od tweeda, kamarnja, žameta, črta, stega žameta, pa do lahkega poletnega blaga. Jopice so vedno kratke in oprijete, krila pa ozka. Zadaj imajo eno ali dve gubi, ali pa majhen vstavljen pliš. Pod kostumi nosijo bluze ali pa ne.

Letni plašči so ohlapni, zadaj z dragonerjem. Tudi zamje uporabljajo najrazličnejši material, skoraj največ pa je črtastega žameta. Zanimivo je, da najpogosteje srečujemo rdečo barvo. Oblike, ki so sedaj še iz toplejšega materiala, so vse oprijete in največ neprerezane v pasu. Zadaj na krilu imajo spet razne vrste gub. Hlač na ženskah ni dosti videti, če pa so, so ozke s prerezanimi hlačnicami.

Volnene jopice, ki jih je precej in v pestrih barvah, so debele in z vzorcem, takolimenovane kite. Na sprednjih delih jopice po ena kita, na zadnjem tri, na rokavih, ki so raglan pa tudi tri. Tu in tam je videti tudi tanjše jopice, ki so zapete zadaj.

Cevlji so še vedno koničasti z ozko peto, se pa peta letos je malo nižja in ni več tako »stanka

kravate pa navadno črtaste v živih barvah; čevlji so še vedno koničasti.

Tudi otroci so prav okusno oblačeni. Deklice nosijo krila in buze, dečki pa so že v kratkih hlačkah. Oboji nosijo dokolenke. Deklice imajo zelo pogosto kitke ter majhne okrogle klobučke.

Čimbolj proti jugu, vedno topleje postaja, zato so tudi ljudje tu in bolj poletno oblačeni. Tudi izložbe trgovin so bolj »poletno« urejene. Polne so lahkega poletnega blaga raznih vzorcev. Pike, črte, rože najrazličnejših velikosti, predvsem pa takolimenovani Bidermeier vzorec, vse to vidimo na blagu, ki ga je moda določila za letošnje poletje. Tudi v kakovosti blaga in v barvah je letošnja moda zelo radodarna, zato bo za letos zelo velika izbira za vse vrste okusa. Prav tako pa so tudi kroji precej različni. Italijanke, ki so tu že poletno oblačene, nosijo ozke ali široke obleke, zaprte ali pa že globoko izrezane. Moda spodnjih kril prihaja letos še posebno do veljave.

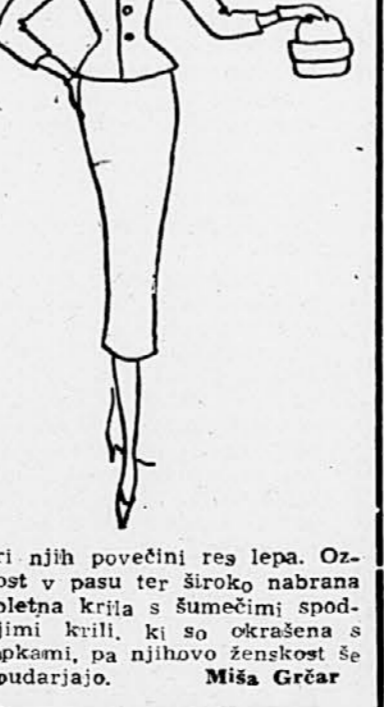
Nič manjša kot pri blagu, pa ni izbira pri čevljih, oziroma sandalih. Vse je ostalo pri starem, posebnost letošnjega poletja pa so sandale, ki so bile moderne že pred nekaj leti, zdaj pa zavzemajo zopet prvo mesto in jih je največ videti po izložbah italijanskih trgovin in po stojnicah. To so enostavni natikači z visokim polnim podplatom iz plutovine. Zgoraj pri prstih je navadno samo en pas iz usnja. (En tak model je tudi na sliki). Poleg njih pa so še natikači s peto ali brez nje. Mnogo pa je tudi cokelj, to je sandal z lesenimi podplati, ki so prav okusne in jih bodo Italijanke nosile predvsem na plaži.

Kljub temu, da je za italijansko modo značilno, da je preprosta in okusna za vsakogar, je vseeno razdeljena na dva dela. Na manjši, angleško imenovani »high fashion« in večji »boutiques«. Ta »visoka moda« je precej redka in jo vidimo samo pri italijanskih »damah«. Eden njenih glavnih predstavnikov je Schuberth, ki ima svoje modne salone v Rimu. Mnogo bolj priljubljena pa je druga enostavna moda, ki jo imenujejo s francosko besedo boutique. Zanj uporabljajo najbolj preprosto blago in modele, je pa mnogo primernejša in okusnejša kot Schuberthova, ki je polna modnih muhavosti. Med najuspešnejše modne kreatorje, ki uvajajo »boutiques« spada tudi naša rojakinja Boža Košak ki ima prav te dni samostojno-modno revijo, na kateri prikazuje okusne modele ženskih in dekliških kril ter oblik, ki jih je sama pripravila.

Italijanska moda ne zaostaja za drugimi, nasprotno, celo prekaša jih. Nikdar ne ubere neke čisto svoje poti, vedno pa ima

neko tipično italijansko primes, ki je sprejemljiva za vsakogar, saj je njihova moda preprosta, okusna, elegantna in poceni. Pravilo celo, da bo kmalu Italija prevzela prvo mesto Franciji. Saj že zdaj vsako leto dvakrat prirejuje Firenzc svojo modno revijo, katere se udeležujejo modni kreatorji z vsega sveta, celo iz Amerike. Vsek pa sme sodelovati samo s petnajstimi modeli.

Italijanke so torej naravne in »ženske«. Pri njih ne vidimo dvignjenih pasov in drugih Diorjevih ekscentričnosti, vedno poudarjajo žensko linijo, ki je

ko pri tem delu, ko varujejo otroke, prav tako učijo, kakor doma. Pokličejo jih matere takrat, ko grejo z doma, potem ko so otroke že okopale in jih spravile v posteljo. Če pa gre do matere slučajno nekam na večerjo, pa pokličejo »starejše žene, ki to delo opravijo namesto njih. Če pa le-te v času, ko otroci spijo, se pomijejo posodo, zlikajo perilo ali ga zapakajo, se tarifa poveča na dolar na uro.

K dojenčkom ali posebnim občutljivim otrokom kličejo matere poklicne otroške negovalke. Strošek je pravzaprav velik, toda marsikatera mati se prav rada odreče novemu klobuku (ki ga za tri dolarje na primer že lahko kupi), da lahko preživijo lep brezskrben večer s svojim možem ter ima zato potem naslednje dni z otroki več potrpljenja in pri delu več volje in moči.

Ali bi otroški varovalci bili po srebniji tudi pri nas? Zadnje čase se nedvomno vedno bolj kaže potreba po organizaciji take službe. Vsekakor bi bila nujna, če se spomnimo samo na vrsto nesreč v zadnjem času, v katerih so otroci, ki so bili brez varstva, izgubili življenja. Mnogi študenti in študentke, ki študirajo zvečer, bi nedvomno radi pri tem studiju zvečer čuvali še speče otroke, kakor na primer v New Yorku, je z zakonom prepovedano puščati otroke zvečer same doma, brez varstva. Zato bo matere, ki bodo odšle v gledališče, kino, restavracijo ali pa bo povabljena k znanec, dan prej ali pa popoldne tiste, ga dne telefonirala »baby siterju« — otroškemu varovalcu, naj pride čuvati njene otroke. Lokalni časopisi od časa do časa objavljajo seznam »baby siterjev« v sistemu področju. V seznam so vpisani tisti, ki so predložili priporočilo dveh dobro znanih ali vplivnejših staršev oseb. Na seznamu je navedeno ime in priimek »baby siterja«, njegov naslov, telefonska številka in čas, v katerem je na razpolago, ter starost oziroma kvalifikacija. Vsi ti podatki sami po sebi povedo tudi tarifo, ki je splošno znana. Mladinci od 16. do 20. leta so plačani 50 centov na uro, ostali 75 centov, poklicne otroške neovalke pa dolar na uro. Osebi, ki sta za »baby siterja« napisali priporočilo, tudi jamčita za njegovo poštenost in zanesljivost. Po večini so ti otroški varovalci upokojenec ali študentje. V večernih urah, ko otroci navadno spijo, se lah-

ko pri njih povečini res lepa. Ozkost v pasu ter široko nabrana poletna krila s šumečimi spodnjimi krili, ki so okrašena s šipkami, pa njihovo ženskost še poudarjajo.

Miša Grčar

Dane bo mali sam doma

Za mater, ki je ves dan zaposlena v vsakdanjem delom in skrbim za družino, je kdaj pa kdaj vsekakor nujno potrebno razvedrilo ali pa vsaj nekaj ur brezskrbnosti. Mnogo jih je — tistih, ki so dopoldne v službah, pa tudi takih, ki so ves dan prezaposlene doma in imajo otroke — pa si ne morejo privoščiti gospodinjske pomočnice. Taka mati bi vsaj kaj večer v tednu morala iti v gledališče, kino ali kam drugam, v toplih dneih pa na sprehode s svojim možem, saj se, ko sta ves dan vsak pri svojem delu, skoraj ne vidita, še manj pa govorita. Toda kako naj zapusti mati zvečer otroke same doma, tudi če že spijo? Povsod, kamor bo šla, jo bo spremljala skrb: kaj če se prebudijo, če se jim bo kaj hudega pripetilo. Skrb bo ostala in nobena predstava, noben film in niti najprejnejša družba je ne bo mogla pregnati. Kaj, ko bi tudi pri nas zato začeli misliti na to, kako bi pomagali v takem položaju. Počujemo, kako so ta problem rešile žene po svetu, predvsem v ZDA.

Ob raznih priložnostih se mi pogrede siliš beseda »baby siter«. Kaj je »baby siter«, kakšne so njegove dolžnosti in kakšna je organizacija te službe?

V velikih ameriških mestih, kakor na primer v New Yorku, je z zakonom prepovedano puščati otroke zvečer same doma, brez varstva. Zato bo matere, ki bodo odšle v gledališče, kino, restavracijo ali pa bo povabljena k znanec, dan prej ali pa popoldne tiste, ga dne telefonirala »baby siterju« — otroškemu varovalcu, naj pride čuvati njene otroke. Lokalni časopisi od časa do časa objavljajo seznam »baby siterjev« v sistemu področju. V seznam so vpisani tisti, ki so predložili priporočilo dveh dobro znanih ali vplivnejših staršev oseb. Na seznamu je navedeno ime in priimek »baby siterja«, njegov naslov, telefonska številka in čas, v katerem je na razpolago, ter starost oziroma kvalifikacija. Vsi ti podatki sami po sebi povedo tudi tarifo, ki je splošno znana. Mladinci od 16. do 20. leta so plačani 50 centov na uro, ostali 75 centov, poklicne otroške neovalke pa dolar na uro. Osebi, ki sta za »baby siterja« napisali priporočilo, tudi jamčita za njegovo poštenost in zanesljivost. Po večini so ti otroški varovalci upokojenec ali študentje. V večernih urah, ko otroci navadno spijo, se lah-

ko pri tem delu, ko varujejo otroke, prav tako učijo, kakor doma. Pokličejo jih matere takrat, ko grejo z doma, potem ko so otroke že okopale in jih spravile v posteljo. Če pa gre do matere slučajno nekam na večerjo, pa pokličejo »starejše žene, ki to delo opravijo namesto njih. Če pa le-te v času, ko otroci spijo, se pomijejo posodo, zlikajo perilo ali ga zapakajo, se tarifa poveča na dolar na uro.

K dojenčkom ali posebnim občutljivim otrokom kličejo matere poklicne otroške negovalke. Strošek je pravzaprav velik, toda marsikatera mati se prav rada odreče novemu klobuku (ki ga za tri dolarje na primer že lahko kupi), da lahko preživijo lep brezskrben večer s svojim možem ter ima zato potem naslednje dni z otroki več potrpljenja in pri delu več volje in moči.

Ali bi otroški varovalci bili po srebniji tudi pri nas? Zadnje čase se nedvomno vedno bolj kaže potreba po organizaciji take službe. Vsekakor bi bila nujna, če se spomnimo samo na vrsto nesreč v zadnjem času, v katerih so otroci, ki so bili brez varstva, izgubili življenja. Mnogi študenti in študentke, ki študirajo zvečer, bi nedvomno radi pri tem studiju zvečer čuvali še speče otroke, kakor na primer v New Yorku, je z zakonom prepovedano puščati otroke zvečer same doma, brez varstva. Zato bo matere, ki bodo odšle v gledališče, kino, restavracijo ali pa bo povabljena k znanec, dan prej ali pa popoldne tiste, ga dne telefonirala »baby siterju« — otroškemu varovalcu, naj pride čuvati njene otroke. Lokalni časopisi od časa do časa objavljajo seznam »baby siterjev« v sistemu področju. V seznam so vpisani tisti, ki so predložili priporočilo dveh dobro znanih ali vplivnejših staršev oseb. Na seznamu je navedeno ime in priimek »baby siterja«, njegov naslov, telefonska številka in čas, v katerem je na razpolago, ter starost oziroma kvalifikacija. Vsi ti podatki sami po sebi povedo tudi tarifo, ki je splošno znana. Mladinci od 16. do 20. leta so plačani 50 centov na uro, ostali 75 centov, poklicne otroške neovalke pa dolar na uro. Osebi, ki sta za »baby siterja« napisali priporočilo, tudi jamčita za njegovo poštenost in zanesljivost. Po večini so ti otroški varovalci upokojenec ali študentje. V večernih urah, ko otroci navadno spijo, se lah-

